

FİNANS

FİNANS

ADİL BÜYÜME, FİNANS VE KURUMLAR BİLGİSİ

Finansmanı harekete geçirmek Avrupa Birliği'nde Adil Enerji Geçişi

Pietro Calice ve Dimitri G. Demekas

WORLD BANK GROUP

© 2023 Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası / Dünya Bankası 1818 H Street NW, Washington DC 20433

Telefon: 202-473-1000; İnternet: www.worldbank.org

Bazı hakları saklıdır.

Bu çalışma, Dünya Bankası personelinin dış katkılarıyla bir üründür. Bu çalışmada ifade edilen bulgular, yorumlar ve sonuçlar, Dünya Bankası, İcra Direktörleri Kurulu veya temsil ettikleri hükümetlerin görüşlerini yansıtmaz. Dünya Bankası, bu çalışmada yer alan verilerin doğruluğunu garanti etmez. Bu çalışmadaki herhangi bir haritada gösterilen sınırlar, renkler, mezhepler ve diğer bilgiler, Dünya Bankası'nın herhangi bir bölgenin yasal statüsü veya bu sınırların onaylanması veya kabulü konusunda herhangi bir yargısı anlamına gelmez.

Burada yer alan hiçbir hüküm, Dünya Bankası'nın ayrıcalık ve dokunulmazlıklarının sınırlandırılması veya feragat edilmesi anlamına gelmeyecek veya böyle değerlendirilmeyecektir; bunların hepsi özel olarak saklıdır.

HAKLAR VE İZİNLER

Bu eser Creative Commons Atıf 3.0 IGO lisansı (CC BY 3.0 IGO) altında kullanılabilir, <http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/igo>. Creative Commons Atıf lisansı altında, aşağıdaki koşullar altında, ticari amaçlar da dahil olmak üzere, bu eseri kopyalamakta, dağıtmakta, iletmede ve uyarlamakta özgürsünüz:

Atıf—Lütfen çalışmayı şu şekilde kaynak gösterin: 2023. Avrupa Birliği'nde Adil Enerji Geçişi için Finansın Harekete Geçirilmesi. EFI Insight-Finance. Washington, DC: Dünya Bankası.

Çeviriler—Bu eserin bir çevirisini oluşturursanız, lütfen atıfla birlikte aşağıdaki feragatnameyi ekleyin: Bu çeviri Dünya Bankası tarafından oluşturulmamıştır ve resmi bir Dünya Bankası çevirisi olarak kabul edilmemelidir. Dünya Bankası bu çevirideki herhangi bir içerik veya hatadan sorumlu tutulamaz.

Uyarlamalar—Bu eserin bir uyarlamasını yaratırsanız, lütfen atıfla birlikte aşağıdaki feragatnameyi ekleyin: Bu, Dünya Bankası'nın özgün bir eserin uyarlamasıdır. Uyarlamada ifade edilen görüş ve düşünceler yalnızca uyarlamanın yazarının veya yazarlarının sorumluluğundadır ve Dünya Bankası tarafından onaylanmamıştır.

Üçüncü taraf içeriği—Dünya Bankası, eserde bulunan içeriğin her bir bileşenine mutlaka sahip değildir. Bu nedenle Dünya Bankası, eserde bulunan herhangi bir üçüncü tarafa ait bireysel bileşenin veya parçanın kullanımının söz konusu üçüncü tarafların haklarını ihlal etmeyeceğini garanti etmez. Bu tür ihlallerden kaynaklanan iddiaların riski yalnızca size aittir. Eserin bir bileşenini yeniden kullanmak isterseniz, bu yeniden kullanım için izin gerekıp gerekmediğini belirlemek ve telif hakkı sahibinden izin almak sizin sorumluluğunuzdadır. Bileşenlere örnek olarak tablolar, şekiller veya resimler verilebilir, ancak bunlarla sınırlı değildir.

Haklar ve lisanslarla ilgili tüm sorular Dünya Bankası Yayınları, Dünya Bankası Grubu, 1818 H Street NW, Washington, DC 20433, ABD; e-posta: pubrights@worldbank.org adresine iletilmelidir .

Eşit Büyüme, Finans ve Kurumlar Politika Notları (EFI Politika Notları) EFI Başkan Yardımcısının yönetimi altında hazırlanmıştır. EFI Politika Notları, gelişmekte olan piyasa ve gelişmekte olan ekonomilerdeki politika yapıcılar için önemli olan güncel konuları analiz eder. Bu makalede ifade edilen bulgular, yorumlar ve sonuçlar tamamen yazarlara aittir. Bunlar, Dünya Bankası'nın Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası'nın ve bağlı kuruluşlarının veya Dünya Bankası İcra Direktörlerinin veya temsil ettikleri hükümetlerin görüşlerini temsil etmemektedir.

İçindekiler

Teşekkürler	1
Kısaltmalar	2
Yönetici Özeti	4
1. Giriş	7
2. Finans Sektörü İçin Temel Kavramlar ve Zorluklar	11
3. Adil Geçiş Finansmanı için Etkinleştirici Bir Çerçeveye Doğru	15
4. Vaka Çalışması: AB Adil Geçiş Çerçevesi	19
Öncelik hiyerarşisi	20
Mali transfer	20
Finansal akış kolaylaştırıcılar	22
5. Önemli Çıkarımlar	29
Referanslar	32

Teşekkürler

Bu politika notu, Pietro Calice (EECF1) liderliğindeki, Stefano Battiston, Dimitri G. Demekas, Victor Duggan ve Irene Monasterolo'dan (danışmanlar, EECF1) oluşan bir ekip tarafından hazırlandı. Ekip, rehberliklerinden dolayı Lalita Moorthy (EECDR), Ilias Skamnelos (EECFI) ve Gallina Andronova Vincelette'e (ECCEU) minnettardır. Ekip ayrıca Katarzyna Szwarc'ın (Maliye Bakanlığı, Polonya) yanı sıra Reena Badiani-Magnusson'un (EECDR); Julie Biau ve Steven Jouy (ECCEU); Pablo Salas Bravo (CELCE); Roma Chavapricha ve Philip Lam (IPGFG); François Lesage ve Martijn Regelink (EFNFS); Aaron Levine ve Fiona Stewart (EFNLT); Rachel Mok (EAEF1); Rachel Perks ve Michael Stanley (IEEXI); ve Marc Sadler (SCADR). Hanna Chang (EFIOS) ve Barbara Rice (danışman) editoryal destek sağlarken Martha Sofia Mora Alvarez (ECAVM) idari destek sağladı.

FOTOĞRAF KREDİLERİ

Kapak: Scott Wallace / Dünya Bankası Sayfa
4: Jutta Benzenberg / Dünya Bankası Sayfa 6:
Curt Carnemark / Dünya Bankası Sayfa 9:
Flore de Préneuf / Dünya Bankası Sayfa 10:
Dominic Chavez / Dünya Bankası Sayfa 14:
Dana Smillie / Dünya Bankası Sayfa 18: John
Hogg / Dünya Bankası Sayfa 28: Arne Hoel /
Dünya Bankası

Kısaltmalar

APLMA	Asya Pasifik Kredi Piyasası Derneği
CDSB	İklim Açıklama Standartları Kurulu
CMU	Sermaye Piyasaları Birliği (AB)
POLİS	Taraflar Konferansı (BM)
CRD	Sermaye Gereksinimleri Yönergesi
CRR	Sermaye Gerekliklikleri Yönetmeliği
ÇSDD	Kurumsal Sürdürülebilirlik Durum Tespiti (AB)
CSD	Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlama Özeni
EBA	Avrupa Bankacılık Otoritesi
Avrupa Merkez Bankası	Avrupa Merkez Bankası
EFAMA	Avrupa Fon ve Varlık Yönetimi Derneği
EFI	Eşit Büyüme, Finans ve Kurumlar
ÇSG	çevresel, sosyal ve yönetim
AB	Avrupa Birliği
sera gazı	sera gazı
JTF	Adil Geçiş Fonu (AB)
JTM	Adil Geçiş Mekanizması (AB)
Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (IFRS)	Uluslararası Finansal Raporlama Standartları
ILO	Uluslararası Çalışma Örgütü
ISSB	Uluslararası Sürdürülebilirlik Standartları Kurulu
KPI'lar	temel performans göstergeleri
LMA	Kredi Piyasası Derneği
LSTA	Kredi Sendikasyonları ve Ticaret Derneği

çok taraflı veri tabanı çok taraflı kalkınma bankası

MNE çokuluslu şirketler

Ulusal Savunma Birliği Finansal Olmayan Raporlama Direktifi (AB)

NGS'ler Finansal Sistemi Yeşillendirme Ağı

OAM Ostrum Varlık Yönetimi

OECD Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü

ORC operasyonel risk sermayesi

PSF Sürdürülebilir Finans Platformu

Kırmızı kan hücresi sorumlu iş davranışı

SAB Sürdürülebilirlik Muhasebe Standartları Kurulu (IFRS Vakfı)

SBP'ler Sosyal Bağ İlkeleri

Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri

SLBP'ler Sürdürülebilirliğe Bağlı Tahvil İlkeleri

SLLP'ler Sürdürülebilirliğe Bağlı Kredi İlkeleri (LMA, LSTA ve APLMA)

SLP'ler Sosyal Kredi İlkeleri (LMA, LSTA ve APLMA)

KOBİ'ler küçük ve orta ölçekli işletmeler

SREP Gözetimsel İnceleme ve Değerlendirme Süreci

SSL Sosyal, Sürdürülebilirlik ve Sürdürülebilirlikle Bağlantılı

TCFD Mali Açıklamalar Görev Gücü

TJTP'ler Bölgesel Adil Geçiş Planları

BM Birleşmiş Milletler

BMGP'ler BM İş ve İnsan Hakları Rehber İlkeleri

Dünya Bankası Grubu Dünya Bankası Grubu

> > >

Yönetici Özeti

Enerji dönüşümünün olumsuz sosyal ve ekonomik sonuçlarını en aza indirmek önemli bir toplumsal özelemdir. Bu, iklim hedeflerini iş merkezli sosyal sonuçlarla bir araya getiren bağlayıcı doku olan "adil geçişin" özüdür. Enerji geçişinin kendisinde olduğu gibi, bu da kamu sektörünün kapasitesini çok aşan bir ölçekte finansal kaynakların harekete geçirilmesini gerektirir. Bu nedenle özel finans, bu hedefe ulaşmak için kilit öneme sahiptir. Başlangıçta iklim finansmanı için geliştirilen birkaç özel sektör girişimi ve finansal yenilik, adil geçiş finansmanı için şablonlar ve yollar sağlayabilir.

Ancak, adil geçiş finansmanı kendine özgü kavramsal ve operasyonel zorluklarla karşı karşıyadır. Adil geçiş, adaletin toplumsal değerlerini yansıttığından, adil bir geçiş projesi veya finansal ürünü tanımlamak ve etkisini ölçmek zordur. İkincisi ayrıca, iyileştirme çabası için hedef grubun seçimine ve çoğu finansal karardan daha uzun olması muhtemel olan zaman ufkuna da bağlıdır. Bu nedenle, piyasa mekanizmaları tek başına adil geçiş değerlendirmelerini finans alanında tam olarak birleştiremez. Rehberlik sağlayan ve teşvikleri uyumlu hale getiren kapsamlı bir politika çerçevesine ihtiyaç vardır.

Bu politika notu, birbiriyle ilişkili ve birbirini güçlendiren üç temel üzerine kurulu adil geçiş politikası çerçevesinin ilk yinelemesini önermektedir.Bunlar şunları içerir: (i) düşük karbonlu bir ekonomiye geçişten kaynaklanan olumsuz etkileri telafi edilecek veya geçişin maliyetlerinin ve fırsatlarının daha adil bir şekilde paylaşılmasına doğrudan katkıda bulundukları için desteklenecek faaliyetler, sektörler veya gruplar için bir öncelik hiyerarşisi belirleme sistemi; (ii) bu önceliklere uygun olarak kamu fonlarının tahsis edilmesi için bir mali transfer mekanizması; ve (iii) finansal akış kolaylaştırıcılar, daha adil bir geçişe katkıda bulunduğu düşünülen faaliyetlere veya projelere özel finansal akışları kolaylaştırmak için bir dizi araç veya politika müdahalesi.

Çerçeve, adil geçiş için büyük ölçekte özel sermaye seferberliğini engelleyebilecek herhangi bir kalıcı engelin önceden ölçülmesi amacıyla Avrupa Birliği'ne (AB) uygulanmaktadır.AB, adil geçiş politikası çerçevesini uygulama konusunda diğer büyük yargı bölgelerinden daha ileri düzeydedir ve önerilen çerçevenin geçerliliğini ve uygulanabilirliğini test etmek için ilginç bir vaka çalışması sunar. Ortaya çıkan AB çerçevesi, üç ayağın da temel bileşenlerini içerir: üye devletlere belirli parametreler dahilinde devredilen adil geçiş önceliklerini belirlemeye yönelik bir dizi kural; en çok etkilenen bölgeleri desteklemek için bir hibe havuzu

geçişle; ve daha iyi ifşayı, iyileştirilmiş risk yönetimini ve özel yatırımı adil geçiş için bir araya getirmek üzere sermaye seferberliğini teşvik eden çeşitli girişimler. Ancak, bazı boşluklar devam ediyor.

Değerlendirme, yetkili makamların AB adil geçiş politika çerçevesini gelecekte daha da güçlendirmek için dikkate almaları gereken yedi temel çıkarımı sunmaktadır.Bunlar:

(i) özel sektörün ekonomik canlandırma projeleri için finansmanını teşvik ederken, sosyal destek ve/veya arazi restorasyonuna odaklanarak çerçevenin kapsamını daraltmak; (ii) iklim geçiş girişimlerinin olumsuz etkilerini daha iyi anlamak ve "sosyal aklamayı" önlemek için sosyal etki değerlendirmesiyle ilgili veri toplamayı artırmak; (iii) ilgili gösterge ve ölçütleri dahil ederek adil geçiş hususlarını sürdürülebilirlik düzenlemelerine yerleştirmek; (iv) öncelikli bölge ve sektörlerdeki finansal firmalar için adil geçişle ilgili riskleri değerlendirme konusunda rehberlik sağlamak; (v) adil geçişle ilgili davalar ve sorumluluk riskine ilişkin finansal firmalar için denetim beklentilerini açıklığa kavuşturmak; (vi) adil geçiş için finansal araçların geliştirilmesini teşvik etmek; ve (vii) özellikle sınırlı kaynaklara ve kapasiteye sahip üye ülkelerde, adil geçiş projelerinin riskini azaltmada çok taraflı kalkınma bankalarının rolünü en üst düzeye çıkarmak.

> > >

giriş

Net sıfır ekonomiye başarılı bir geçişin, bunun sosyal ve ekonomik sonuçlarının ele alınmasına bağlı olduğu giderek daha fazla kabul görüyor.Bu bağlamda, "adil enerji dönüşümü", net sıfır ekonomiye doğru dönüşümü adil bir şekilde ve kimseyi geride bırakmadan yönetmek için ana kavram ve strateji aracı haline geldi. Düşük karbonlu bir ekonomiye geçişin toplumsal adalet normlarına uygun olmasını sağlamak, hem ahlaki bir zorunluluk hem de iklim eylemi için destek kazanmak ve olası muhalefeti ele almak için politik bir zorunluluktur.¹Adil geçiş kavramı yalnızca enerji geçişine uygulanmaz. Aynı zamanda yeni bir teknolojik veya ekonomik paradigmaya geçişin dağıtım sal etkisinin azaltılmasına da atıfta bulunur. Örneğin, dijitalleşmenin ve yapay zekanın etkisiyle ilgili endişeler de adil bir geçiş sağlama çağrılarını doğurmuştur (Stocker 2021, 4:03; Buhovskaya 2017; TUAC 2019).

Adil enerji dönüşümünün işlevsel hale getirilebilmesi için, orijinal anlamıyla uyumlu, emek odaklı bir konseptte ihtiyaç vardır.İşler önemli bir unsur olmaya devam etse de, adil enerji geçişi kavramı bugün önemli ölçüde daha geniştir ve enerji geçişi beklentisiyle ortaya çıkan daha geniş adalet ve eşitlik sorunlarını (örneğin, yoksulluğun ortadan kaldırılması, sosyal katılım ve eşitsizlik) kapsar. Sonuç olarak, adil enerji geçişi giderek daha fazla anlaşılmakta ve birçok farklı şekilde kullanılmakta olup, içi boşaltılıp aşırı gerilme tehlikesi vardır. Bu, adil enerji geçişinin işler hale getirilmesini karmaşılaştırarak, orijinal anlamı temel alan pragmatik bir yorumlama gerektirir. Bu, esasen, yüksek karbonlu faaliyetlerden ve sektörlerden kasıtlı bir şekilde uzaklaşma nedeniyle geçim kaynakları kaybedilecek olan işçilerin ve toplulukların devletten destek alması gerektiği fikrine dayanmaktadır.

Daha dar bir perspektiften bakıldığında, adil enerji dönüşümü, karbon yoğun sektörlerden ve faaliyetlerden çıkışın, olumsuz etkilenen bölgelerdeki işçiler ve topluluklar üzerindeki etkiyi en aza indirecek önlemlerle birlikte yürütülmesini gerektirir.Daha geniş çevresel faydalara rağmen, düşük karbonlu bir ekonomiye geçiş kaçınılmaz olarak atıl varlıklara, iş kayıplarına ve bölgeler ve ekonomik sektörler arasında gelir ve servette önemli kaymalara neden olacaktır. Örneğin, bir kömür madeni kapandığında veya bir otomobil fabrikası elektrikli araçlara geçtiğinde, karbon emisyonları azalır, ancak çalışanlar ve aileleri ücretlerini ve yan haklarını kaybeder, yerel

¹ Kanıtlar, algılanan adaletin hem iklim eylemine hem de davranış değişikliğine desteğin en güçlü öngörücülerinden biri olduğunu göstermektedir. Örneğin, Drews ve van den Bergh'e (2016) bakın.

Ekonomi daha düşük harcamalardan muzdarip olur ve yerel yönetimler vergi geliri kaybeder. Bu bağlamda, adil enerji dönüşümü esasen azalan endüstrilerden (örneğin, kömür ve linyit madenciliği ve ham petrol ve doğal gaz çıkarma) veya dönüşen endüstrilerden (örneğin, temel malzemeler ve otomotiv) kaynaklanan yerel bozulmaları önlemek veya hafifletmek için yeni istihdam ve büyüme kaynakları geliştirmeyi içerecektir. Bu, endüstriyel politika ve bölgesel kalkınma girişimleriyle aktif bölgesel yeniden yapılandırma uygulamalarını içerir.

Adil enerji dönüşümünde olduğu gibi, enerji dönüşümünde de temel zorluklardan biri yeterli mali kaynakların harekete geçirilmesidir. Elbette, her iki görev de bilim, teknoloji, ekonomik yatırım, toplumsal seferberlik ve siyasi eylem de dahil olmak üzere çok çeşitli insan faaliyetlerinde çaba gerektirir. Ancak her ikisi de finansal akışların büyük ölçüde yeniden tahsisini ve kamu sektörünün kapasitesini çok aşan bir ölçekte ek finansal kaynakların seferber edilmesini içerir. Bu nedenle özel finansman her iki hedefe ulaşmak için de önemlidir. Ancak, adil geçiş finansmanı iklim finansmanından farklıdır çünkü iklim eylemlerinden olumsuz etkilenenler için toplumsal ve kalkınma hedeflerine odaklanır. Başka bir deyişle, iklim finansmanı ekonominin karbonsuzlaştırılmasını finanse etmekle ilgiliyken, adil geçiş finansmanı "*sosyoekonomik sonuçların yönetimi*" "karbon giderim faaliyetlerinin" (Lowitt 2021).

Adil enerji dönüşümü için özel finansmanın harekete geçirilmesi, bunu sağlayacak bir politika çerçevesi gerektirir. Adil enerji dönüşümü için özel sermaye seferberliğinin belirgin özelliği, etkilenen bölgelerin ekonomik çeşitlenmesini ve yeniden dönüşümünü desteklemeyi amaçlayan yer temelli bir yatırım yaklaşımıdır. Örnekler arasında küçük ve orta ölçekli işletmelerde (KOBİ'ler) üretken yatırımların desteklenmesi, yeni firmaların oluşturulması ve araştırma ve inovasyon yer alır. Adil enerji dönüşümünün doğası ve karşılaştığı kavramsal ve ölçüm engelleri, piyasa güçlerinin tek başına gerekli ölçekte gerekli kaynakları üretmeye yeterli olmadığı anlamına gelir. Netlik ve sosyal öncelikler duygusu sağlamak için kapsamlı bir politika çerçevesinin yanı sıra yeterli kamu finansmanı ve doğru teşvik seti gereklidir.

Üç arka plan belgesinden yararlanan bu politika notu, öncelikle özel sermayeyi harekete geçirmek için adil bir geçiş politikası çerçevesi kavramsallaştırmaya çalışmaktadır. İlgili literatür ve deneyimin yokluğunda, sonuç zorunlu olarak düşündürücüdür ve varsayımları basitleştirmeye dayanmaktadır. Adil enerji geçiş finansmanı, sürdürülebilir finansla birçok özelliği paylaşıyor, önemli operasyonel farklılıklar adil enerji geçiş projesinin benzersiz amaçlarını ve hedeflerini yansıtır. Bunlar, iyileştirme için uygun hedef grupları belirlemek için gereken politik seçimlerle ve ticari olarak uygulanabilir olmayan faaliyetleri (örneğin, gelir tazminatı ve arazi restorasyonu) finanse etmek için özel sermayeyi kamu kaynaklarıyla bütünleştirme ihtiyacıyla ilgilidir. Bu temel unsurları dikkate almadan yalnızca finansla dar bir şekilde odaklanmak, başarısızlığa mahkum bir girişimdir. Bununla birlikte, iklim (ve sürdürülebilir) finansmanı için etkinleştirici çerçevelerin deneyimi ve bilgisi, adil enerji geçiş faaliyetlerinin finansmanını kolaylaştırmak için bir politika çerçevesi geliştirme sürecine önemli içgörüler sunar. Bu bakış açısından, bu politika notu, adil enerji geçişi için özel sermayenin harekete geçirilmesinin, gelişen çevre, sosyal ve yönetim (ESG) yaklaşımları bağlamında gerçekleştirilebileceğini varsayar.

Bu politika notu daha sonra AB'yi bir vaka çalışması olarak kullanarak adil geçiş finansmanının harekete geçirilmesine yönelik kavramsal çerçeveyi eleştirel bir şekilde değerlendirmektedir. AB, kapsamlı bir adil geçiş politikası çerçevesi oluşturmada diğer yargı bölgelerinden daha ileri düzeydedir ve önerilen çerçevenin geçerliliğini ve uygulanabilirliğini değerlendirmek için doğal bir adaydır. Adil enerji geçişi, AB'nin net sıfıra büyüme stratejisi olan Avrupa Yeşil Mutabakatı'nın tanımlayıcı bir ilkesidir. Bu, iklim açısından nötr ve dairesel bir ekonomiye geçişin adil ve kapsayıcı olması gerektiğini vurgular; burada *hiç kimse geride bırakılmıyor* AB'de adil enerji dönüşümünü sağlamanın temel araçlarından biri, Avrupa Yeşil Mutabakatı Yatırım Planı'nın bir parçası olarak kurulan Adil Geçiş Mekanizması'dır (AGE). Bu mekanizma, Avrupa Yeşil Mutabakatı'nın yatırım ayağıdır.

Değerlendirme, özel sermayenin adil enerji dönüşümünü desteklemek üzere harekete geçirilmesine yönelik tedbirlere özel vurgu yapılarak AB politika çerçevesinin daha da güçlendirilmesi için önemli çıkarımlar sunmaktadır. Önerilen önlemler odaklanmıştır

2 Bu etkiler çok uzun süreli olabilir. Örneğin, Birleşik Krallık'taki kömür madenciliği endüstrisinin ani düşüşünden 40 yıl sonra, bir zamanlar ekonomik güç merkezleri olan bölgeler hala hızlı yapısal değişimle gelen çalkantının izlerini taşıyor (Beatty, Fothergill ve Gore 2019).

3 Bu politika notu için hazırlanan üç arka plan belgesi şu konuları kapsamaktadır: finansal düzenleyiciler için adil geçiş sorunları; Avrupa Birliği'nde adil geçiş finansmanına ilişkin zorluklar ve fırsatlar; ve Polonya'daki banka portföylerindeki potansiyel adil geçiş riskleri (Battiston, Calice ve Monasterolo, yakında yayınlanacak; Demekas ve Calice, yakında yayınlanacak; Duggan, yakında yayınlanacak).

adil enerji dönüşümü için finansman seferberliğinin artırılması, daha geniş sosyal veya çevresel hedefler için değil. Daha spesifik olarak, önlemler, etkilenen işçiler için tazminat ve istihdam önlemleri veya arazi restorasyonu için değil, bölgesel kalkınma girişimleri ve endüstriyel geçişleri desteklemek için finansman seferberliğini kolaylaştırmayı amaçlamaktadır.⁴

Bu politika notunun odak noktası AB olmakla birlikte, adil enerji geçişi gündemini hayata geçirmek isteyen diğer bölgeler ve ülkeler için de öğrenilen ön dersler vurgulanmaktadır.

Bu politika notu, Dünya Bankası Grubu'nun (WBG) AB üye ülkelerinin kömürden uzaklaşma geçişini desteklemek için devam eden çabalarını tamamlamakta ve genişletmektedir.

Onlarca yıllık geçiş deneyiminden alınan derslere dayanarak, Dünya Bankası Grubu, yönetim yapılarına, insanların ve toplulukların refahına ve eski maden arazilerinin ve kömürle çalışan elektrik santrallerinin iyileştirilmesi ve yeniden kullanılmasına odaklanan net yol haritaları geliştiren dünya çapındaki ulusal, bölgesel ve yerel otoriteleri destekleyen bir yaklaşım oluşturmuştur (Stanley vd. 2018). Bulgaristan, Yunanistan gibi birçok AB üye ülkesi,

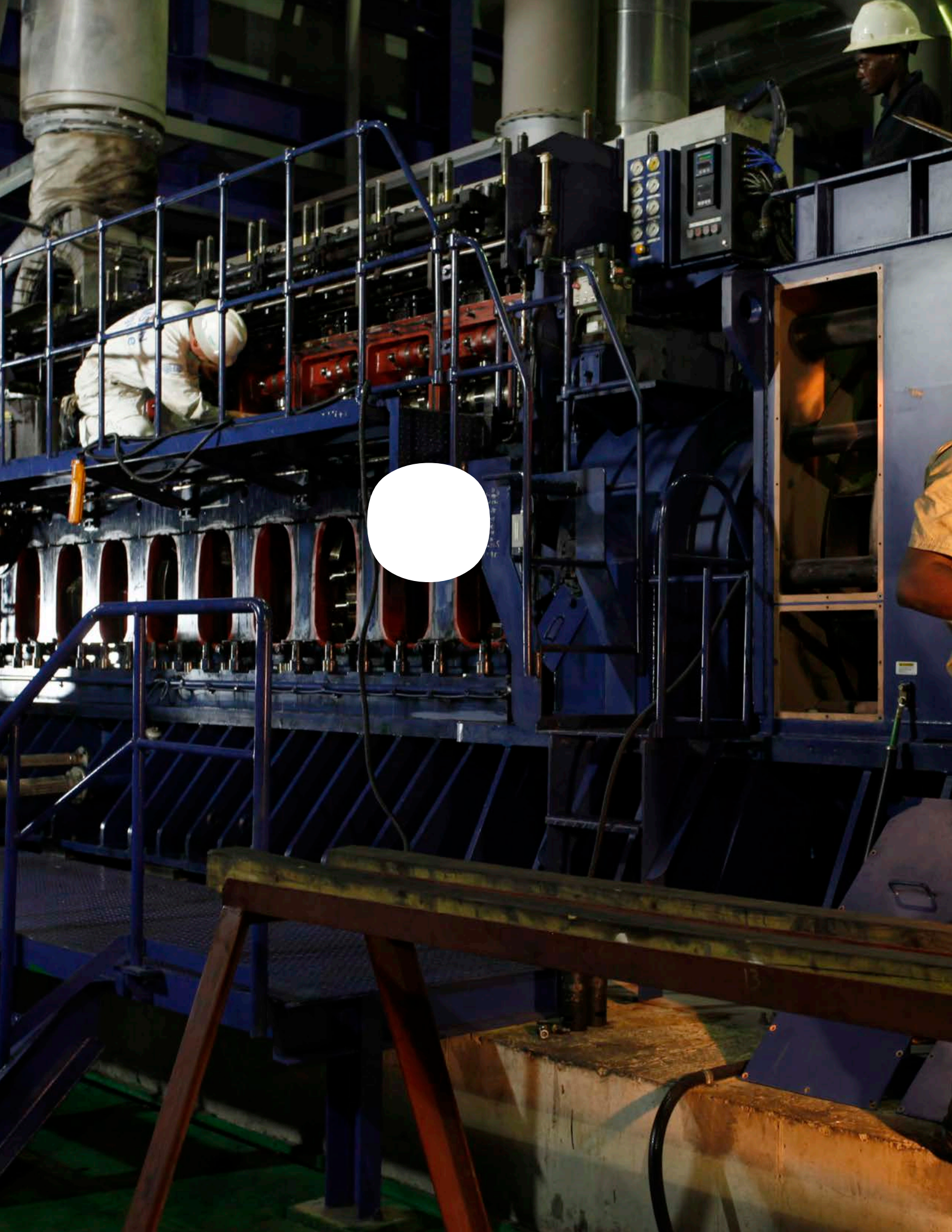
ve Polonya, bu destekten yararlandı. Bu politika notu, kömür sektörü dışındaki enerji dönüşümünden etkilenen gerileyen ve dönüşen endüstrilerin önemini vurguluyor ve sosyal koruma ve arazi ve tesis yeniden kullanımının ötesinde yerel ekonomik çeşitlendirme ve endüstriyel yeniden yapılandırmanın finansmanı için seçenekleri tartışıyor.

Bu girişin ardından makale dört bölümden oluşmaktadır.

Bölüm II, temel kavramları sunar ve finans sektörünün adil geçiş finans piyasaları ve araçları geliştirirken karşılaştığı zorluklara genel bir bakış sağlar. Bölüm III, adil geçiş desteklemek için özel sermayeyi harekete geçirmeye yönelik bir politika çerçevesinin temel unsurlarını tanıtır. Bölüm IV, çerçeveyi AB adil geçiş politika çerçevesi bağlamında değerlendirir. Bölüm V, özel sermayeyi harekete geçirmeye yardımcı olabilecek önlemlere odaklanarak AB çerçevesini daha da güçlendirmek için temel çıkarımlarla sonuçlanır. Basitlik açısından, bu politika notunun geri kalanında "adil geçiş" terimi, burada dar bir şekilde tanımlandığı şekliyle adil enerji geçişini ifade edecektir.

⁴ Tazminat ve kömür planı emekliliği için özel finansmanı kullanmayı amaçlayan ortaya çıkan finansal mekanizmaların bir incelemesi için bkz. Calhoun ve diğerleri. 2021.

⁵ Daha fazla bilgi için Dünya Bankası'nın web sitesine bakın: <https://www.worldbank.org/en/topic/extractiveindustries/justtransition>.

> > >

Finans Sektörü İçin Temel Kavramlar ve Zorluklar

1990'lı yıllarda Kuzey Amerika işçi hareketinde ortaya çıkan adil geçiş kavramı, Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) tarafından resmen dile getirilmiş ve o tarihten bu yana siyasi ivme kazanmıştır. Adil geçiş, net sıfır karbon ekonomisine doğru dönüşümü yönetmek için erken dönemde sendikaların talebiydi ve bu yaklaşım artık uluslararası kurumlar ve anlaşmalar tarafından başvurulana ana akım bir politika aracı haline geldi.

ve ILO, adil geçişı "ekonomiyi mümkün olduğunca herkes için adil ve kapsayıcı bir şekilde yeşillendirmek, insana yakışır iş fırsatları yaratmak ve kimseyi geride bırakmamak" olarak tanımladı ve 2015 yılında yönergeler yayınladı (ILO 2015).⁶

ve Adil geçiş kavramı, 2015 yılında Paris Anlaşması'na resmen dahil edilmiş olup, anlaşmada hükümetlerin "iş gücünde adil bir geçişin ve ulusal olarak tanımlanmış önceliklere uygun olarak insana yakışır ve kaliteli işlerin yaratılmasının zorunluluklarını" dikkate alması gerektiği ifade edilmektedir.⁷

ve 2018 yılında İklim Değişikliği Sözleşmesi Taraflar Konferansı'nın 24.'ünde (COP24) şu şekilde güçlendirildi: Dayanışma ve Adil Geçiş Silezya Bildirgesi ; 2019'daki COP25'te girişim aracılığıyla İşler İçin İklim Eylemi ; 2021'deki COP26'da Uluslararası alanda Adil Geçiş Koşullarının Desteklenmesine Dair Beyanname 17 ülkenin hükümetleri ve AB tarafından imzalanan ve en son olarak 2022'de COP27'de Şarm El-Şeyh Uygulama Planı küresel iklim gündeminin merkezine adil bir geçişin zorunluluğunu koyan

Adil geçiş kavramı orijinal anlamından çok geniş ve genel terimlerle geliştirilmiş olup, onu işlevsel hale getirmek için pragmatik bir yoruma ihtiyaç duyulmuştur. Anlamlı bir şekilde tartışmak ve kavramı işlevsel hale getirmek için, adil geçişin pratikte ne anlama geldiğine dair orijinal yorumlara geri dönmek, amaçlanan sonuçları ("ne") ve süreci ("nasıl") önceden netleştirmek önemlidir (Galgóczi 2019). Uluslararası anlaşmalarda belirtildiği gibi sonuçlar, enerji geçişinden en çok etkilenen bölgelerdeki istihdam kesintilerini en aza indirmek olmalıdır. Süreç, aşağıdakilerle ilgilenen yönetilen bir geçişe dayanmalıdır:

6 Daha fazla bilgi için ILO'nun web sitesine bakın: https://www.ilo.org/global/topics/green-jobs/WCMS_824102/lang--en/index.htm .

7 Daha fazla bilgi için, "sayfa 1'e bakın. Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'ne İlişkin Paris Anlaşması, 12 Aralık 2015, TIAS No. 16-1104."

iklim politikalarının sosyal etkisi, örneğin enerji geçişinin farklı gelir gruplarını nasıl etkilediği ve hangi tazminat biçimlerinin uygulanması gerektiği. Ayrıca ekonomik etkiyi yönetmekle de ilgilenmelidir. Bu yön, yalnızca enerji geçişi sırasında işleri kaybedilen veya temelden dönüştürülen çalışanlara değil, aynı zamanda geçim kaynakları bu faaliyetlere bağlı olan tüm paydaşlara (örneğin haneler, KOBİ'ler ve yerel yönetimler) odaklanmayı da içerir.

İşlere yönelik operasyonel odaklanma, enerji dönüşümünün en olumsuz sosyal ve ekonomik etkilere sahip olduğu sektörlerin ve bölgelerin belirlenmesi anlamına geliyor.

Sektörel bir bakış açısından, enerji dönüşümünde kazananlar ve kaybedenler olacak. Kömür ve linyit madenciliği ile ham petrol ve doğal gaz çıkarımı, işlerde en büyük daralmayı yaşayacak sektörler ("azalan sektörler") olurken, çelik, çimento, kimyasallar ve otomobil üretim sektörlerinin düşük karbonlu ekonominin bir parçası olmak için büyük ölçüde dönüştürülmesi gerekecek ("dönüşen sektörler").⁸Önemli bir konu, bu azalan veya dönüşen sektörlerin ülkelerin içinde coğrafi olarak yoğunlaşma eğiliminde olmasıdır. Ekonomik büyüme ve istihdam için bu sektörlerle yoğun şekilde bağımlı olan bölgeler, geçişten orantısız bir şekilde olumsuz etkilenecektir. Daha ağır iş kayıpları yaşayacaklar ve ekonomik büyümelerinin temel itici güçlerinin yanı sıra bölgesel kültürel kimliklerinin önemli bir parçası olabilecek endüstrileri kaybedeceklerdir. Bu nedenle, adil geçişin güçlü bir sektörel ve coğrafi çağırışı vardır.

Sorunların niteliği ve büyüklüğü sektörlerle göre farklılık gösterdiğinden, farklı politika yanıtları gerekiyor.

İklim nötrlüğüne geçişin sosyal etkisi öncelikle iş kayıpları, işçilerin yeniden beceri kazanması veya becerilerini geliştirme ihtiyacı ve işçilerin hareketliliği ile bağlantılıdır. Bunun hanelerin ve ailelerin geçim kaynakları ile sosyal dışlanma ve önemli cinsiyet etkileri üzerinde doğrudan sonuçları olacaktır. Bu, öncelikle mali kese tarafından finanse edilen aktif işgücü piyasası ve sosyal koruma politikaları gerektirir. Geçişin ekonomik etkisi, gerileyen ve dönüşen sektörler arasında farklı şekilde ortaya çıkacaktır. İkincisi, madenlerin ve çıkarma sahalarının kapatılması, varlıkların kaybı ve fosil yakıtla çalışan enerji santrallerinin devre dışı bırakılmasıyla ilişkilidir ve ilgili değer zincirlerinde yapısal değişikliklere neden olur. İlk çoğunlukla derin sera gazı (GHG) emisyonlarının azaltılmasıyla ilgilidir ve bu da üretim modellerinde değişiklikler ve yeni teknolojilerin konuşlandırılmasını gerektirecektir. Her ikisinde de

Bazı durumlarda, ekonomiyi çeşitlendirmeyi ve yeni iş fırsatları yaratmayı amaçlayan bölgesel kalkınma girişimlerine ihtiyaç duyulacak ve kilitlenmeleri ve varlıkların değer kaybetmesini önlemek için önemli yatırımlar yapılması gerekecektir.

Kamu finansmanının yetersiz olduğu bir ortamda, adil geçişi sağlamak için özel sermayenin geniş ölçekte harekete geçirilmesi kilit önem taşıyacaktır. Enerji geçişinin kendisinde olduğu gibi, adil geçiş finansmanı zorluklarının ölçeğinin kamu sektörünün tek başına finanse edebileceğinden daha büyük olacağı genel olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle, herhangi bir kamu sektörü katkısının özel finans sektörü tarafından önemli ölçüde daha yüksek miktarlarda desteklenmesi gerekecektir.

Finansal şirketler, iş uygulamalarında adil geçiş hususlarını dikkate almaları konusunda farklı yönlerden baskı görüyor. Bunlara şunlar dahildir:

ve Üst düzey siyasi bildiriler veya taahhütler, örneğin: Paris Anlaşması ve Birleşmiş Milletler (BM) Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SDG'ler), özellikle SDG 8 (insana yakışır iş ve ekonomik büyüme), SDG 10 (azaltılmış eşitsizlikler) ve SDG 7 (uygun fiyatlı ve temiz enerji) adil geçiş kavramıyla yakından ilişkilidir. İş ve İnsan Hakları Konusunda BM Rehber İlkeleri (UNGP'ler) ⁹ve *OECD Çokuluslu İşletmeler İçin Sorumlu İşletme Davranışı Rehberi*,¹⁰ En son versiyonunda adil geçişe açıkça atıfta bulunan, finansal firmaların (özellikle küresel olanların) iş kararlarının daha geniş sosyal ve insani etkileri ışığında dikkate almaları gereken iş yapma ve toplumsal beklentiler yaratma konusunda bir dizi üst düzey norm sağlamaktadır.

ve İş kararlarında adil geçiş hususlarını hesaba katma yönündeki baskılar, finansal şirketlerdeki aktivist hissedarlar ve yatırımcılardan da kaynaklanabilir. Son yirmi yıl veya daha uzun bir süredir, yatırımcı ve hissedarların ESG konularına olan ilgisinde kademeli bir artış olmuştur. Şimdiye kadar odak noktası iklim konuları olsa da, adil geçiş gelecekte giderek daha fazla ilgi görebilir.

ve Ortaya çıkan "sosyal risk" konusundaki endişe, finansal firmaların risk yönetimlerine adil geçiş değerlendirmelerini dahil etmeleri yönündeki baskıyı da artırıyor olabilir. Sosyal risk, bir finansal firmanın istihdamı hesaba katmaması durumunda olumsuz bir finansal etki riskidir.

⁸ Örneğin, bkz. Griffin ve diğerleri, 2019.

⁹ BM İnsan Hakları Sözleşmesi, devletlerin "koruma sorumluluğu" ve şirketlerin "insan haklarına saygı sorumluluğu"nu vurgulayan zarar vermeme kavramına dayanmaktadır (Birleşmiş Milletler 2011).

¹⁰ Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü'nün (OECD) yönergeleri, çokuluslu şirketler için UNGP'lere uyulmasını içeren "sorumlu davranış" standartları sağlar. Haziran 2023'te onaylanan yönergelerin en son güncellemesi, "çevresel yönetim ve gerekli özeni gösterme faaliyetleri bağlamında sosyal etkileri değerlendirme ve ele alma ve hem çevreye zararlı uygulamalardan uzaklaşma hem de daha yeşil endüstrilere veya uygulamalara geçişlerinde bu tür olumsuz etkileri önlemek ve azaltmak için harekete geçme" ihtiyacına açıkça atıfta bulunur (OECD 2023, 36).

veya iş kararlarının sosyal etkileri; örneğin, yerel topluluklardaki iş ve gelir kayıplarını dikkate almadan kömür madenciliği veya fosil yakıt bazlı enerji üretiminden banka finansmanını çekmek.

ve Son olarak, çok taraflı kalkınma bankalarının (MDB'ler) büyük fon kaynakları olduğu gelişmekte olan piyasalarda ve gelişmekte olan ekonomilerde, yerel finans kuruluşları iş uygulamalarında adil geçiş düşüncelerini içselleştirmeye zorlanabilir. Bu dinamik, iklimle ilgili taahhütlerle ilgili olarak zaten belirgindir.

Ancak bu baskılara yanıt vermek ve adil geçiş düşüncelerini finansal kararlara dahil etmek, kendine özgü kavramsal ve ölçümsel zorluklarla karşı karşıyadır.

ve En temel zorluk, neyin tanımlanacağıdır. Adil bir geçiş projesi oluşturur ve iyileştirme çabası için hedef bir nüfus veya yerellik seçer. Adil geçişin pratikte ne anlama geldiğine dair orijinal bir yorum benimsendiğinde bile, yani işlere odaklanıldığında bile, kavram hala çok geniş ve belirsiz terimlerle çerçevelenmeye devam eder (örneğin, "insana yakışır iş" ve "kaliteli işler"). Tüm ekonomik faaliyetlerin iş yaratma gibi toplumsal olarak faydalı etkileri olduğu göz önüne alındığında, hemen hemen her şey adil bir geçiş projesi olarak düşünülebilir. Dahası, etkinin büyüklüğü, etkilerin gerçekleşmesinin beklendiği zaman ufkuna bağlı olacaktır.

ve İlgili bir zorluk, enerji geçişinin etkilerini nicelleştirmek ve ölçmek için test edilmiş göstergelerin olmamasıdır, özellikle de bazıları nitel olduğundan ve soyut toplumsal adalet normlarını yansıttığından. Bu, çatışan hedefler (veya farklı zaman dilimlerine uygulanan hedefler) arasında denge kurmayı ve net etki tahminine ulaşmayı gerektiren uzlaşmalar olduğunda büyük bir engel haline gelir. Güvenilir etki göstergelerinin kısıtlılığı, belirli ekonomik faaliyetlerin olumlu toplumsal etkisi hakkında yanıltıcı veya abartılı ifadeler yapma uygulaması olan toplumsal yıkama için alan yaratır ve bu da adil geçiş girişimlerinin güvenilirliğini zayıflatabilir (Marsh 2020).

ve Ölçüm zorluğuyla ilişkili olan bir diğer konu da yatırımcıların, piyasa katılımcılarının ve potansiyel olarak düzenleyicilerin adil geçiş bireysel projelerin veya yatırımların katkısını değerlendirebilmelerini sağlamak için ihtiyaç duyulabilecek açıklamalardır.

ve İklim geçiş projelerinin yerel ekonomiler ve topluluklar üzerindeki etkisine odaklanmak başka bir zorluktur. Finansal işlemler genellikle bir finansal hizmetin tedarikçisini (örneğin finansman, risk teminatı veya vade dönüşümü) ve tek bir müşteriyi (örneğin bir birey veya kurumsal borçlu, sigorta satın alan bir müşteri veya hisse senedi veya borç çıkaran bir kuruluş) içerir. Seçilen hedef gruba bağlı olarak, adil geçiş hususlarını hesaba katmak, çıkarları doğrudan işlemde yer alan tarafların ötesinde dikkate alınması gerekebilecek paydaş kümesini potansiyel olarak genişletir.

Bu zorluklar, özel sektörde adil geçiş finansmanının kendiliğinden aşağıdan yukarıya büyümesini engelliyor ve buna olanak sağlayan bir çerçeve gerektiriyor. Özel finans piyasalarının adil geçişi desteklemek için sermayeyi yeniden tahsis etmede oynayacakları temel bir rol vardır. Ancak, birincil rolleri gerçek ekonominin altta yatan koşullarını yansıtmaktır. Bu nedenle, gerçek ekonomide yeterli çevresel ve sosyal politika yapımının olmaması durumunda adil bir geçişi teşvik etmelerini beklemek gerçekçi olmaz (Claessens, Tarashev ve Borio 2022). Bu ilke genel olarak enerji geçişi için geçerli olsa da, *Sadece* enerji geçişi. Bunun nedeni, enerji geçişi için özel finansmanın harekete geçirilmesinin piyasa başarısızlıklarını ele almayı gerektirmesi, adil geçiş için özel yatırımın kullanılmasının ise esasen sınırlı mali kaynakları kamu politikası hedefi için çoğaltmanın yollarını bulmayı gerektirmesidir. Hem iklim finansmanı hem de adil geçiş finansmanı için bir etkinleştirme çerçevesine ihtiyaç vardır, ancak her birinin hedefleri ve araçları çok farklıdır. Bu nedenle, hükümetin özel sektöre adil geçişi finanse etmekle ilgili istenen eylemi ve sonuçları işaret etmede oynayacağı önemli bir rol vardır. Netlik ve sosyal öncelikler duygusunun yanı sıra yeterli kamu finansmanı ve doğru teşvikler seti sağlayan kapsamlı bir politika çerçevesine ihtiyaç vardır.

> > >

Adil Geçiş Finansmanı için Etkinleştirici Bir Çerçeveye Doğru

AB hariç, hiçbir büyük yargı alanındaki hiçbir politika yapıcı, adil geçiş finansmanı için elverişli bir ortam geliştirmek amacıyla sistematik bir girişimde bulunmamıştır. Ulusal politika girişimlerinin çoğu bugüne kadar sadece kömür madenciliği veya fosil yakıt bazlı enerji üretimine odaklanmış ve etkileri düzeltmek için esas olarak mali araçlar kullanılmıştır.¹¹ Bunlar finans sektörüne özgü herhangi bir politika boyutu içermez ve finansal politika veya düzenleme içermez. Bu nedenle, hükümetin niyetleri ve öncelikleri hakkında bir sinyal vermelerine rağmen, doğrudan adil geçiş finansmanı ile ilgili değildirler. Gerçekte, adil geçiş finansmanını harekete geçirmek ve dağıtmak için müdahaleler üzerine araştırma ve deneyim henüz yeni ve oldukça embriyoniktir. Politika seçimlerini bilgilendirmek veya bu tür finans akışlarını desteklemek için farklı yaklaşımların etkinliğini değerlendirmek için hiçbir kanıt grubu yoktur. Bir politika çerçevesi tasarlama girişimi deneysel yinelemeli bir süreç olarak görülmelidir.

İklim finansmanı için elverişli bir ortam oluşturma konusunda edinilen bilgi ve deneyim, adil geçiş finansmanı için şablonlar ve yollar sağlayabilir. Adil geçiş finansmanı akışlarını kolaylaştırmak için, iklim finansmanı için olduğu gibi ve olmaya devam ettiği gibi, elverişli bir ortam yaratılmalıdır. Bu, diğerlerinin yanı sıra, adil bir geçiş projesinin neyi oluşturduğunu, hangi ölçütlerin kullanılacağını ve bunların nasıl ölçüleceğini, hangi bilgilerin açıklanacağını ve raporlanacağını, ayrıca taksonomileri, etiketlemeyi ve standartları tanımlamayı gerektirir. Özellikle, adil geçiş finansmanı için elverişli bir politika çerçevesi geliştirmenin ilk yinelemeleri, ESG yaklaşımlarına ilişkin mevcut anlayışlar içinde konumlandırılabilir.

Ancak, adil geçiş finansmanını yalnızca iklim finansmanının bir uzantısı olarak görmek bir hata olacaktır. (Tablo 1). Enerji geçişi ile enerji dönüşümü arasında temel bir fark vardır. *Sadece* enerji geçişi. Birincisi bilim temellidir. Bir yatırımın veya faaliyetin karbonsuzlaştırmaya ne ölçüde katkıda bulunduğu, prensipte, nesnel, ölçülebilir kriterlere, özellikle de sera gazı emisyonlarındaki azalmaya dayanarak değerlendirilebilir (ancak pratikte bu değerlendirme metodolojik veya veri sorunları nedeniyle karmaşık olabilir). Öte yandan, bir yatırımın veya faaliyetin adil bir enerji geçişine ne ölçüde katkıda bulunduğunu değerlendirmek, hedef grubun iyileştirme çabası için temel seçimlerini ve zaman ufku içerir öznel bir girişimdir; bu, çoğu finansal karar için olduğundan daha uzun olma olasılığı yüksektir. Bu yargıları yapmak için nesnel ölçütler yoktur. Bu nedenle, adil geçiş finansmanı için herhangi bir elverişli ortam, daha geniş, dahili olarak tutarlı bir adil geçiş politika çerçevesinin parçası olmalıdır.

¹¹ Ülke çalışmaları hakkında bir inceleme için Briggs ve Mey 2020; OECD 2021; Avrupa Komisyonu 2021; Başkanlık İklim Komisyonu 2022 ve Güney Afrika Başkanlığı 2022'ye bakınız.

Adalet veya hakkaniyete ilişkin toplumsal normları yansıttığı için adil geçiş temelde politik bir projedir ve düzenleyici kurumlara devredilmesi gereken veya devredilemeyecek bir projedir. Bu normlar, enerji geçiş politikaları için şeffaf ve kapsayıcı bir karar alma süreci sağlamak için prosedürel adaleti; geçişin maliyetlerini ve fırsatlarını adil bir şekilde paylaşmak için dağıtım adaletini; ve geçişin geçmiş, şimdi ve gelecekteki olumsuz etkilerinin uygun şekilde düzeltilmesini sağlamak için onarıcı adaleti içerir. Bu normlar şunlardır:

bağlam bağımlıdır ve ülkeler arasında ve zaman içinde değişir (McCauley ve Heffron 2018). Düşük karbonlu bir ekonomiye geçiş, maliyetler ve ödünleşmeler içerecek uzun bir teknolojik, ekonomik ve sosyal değişim sürecidir. Geçişin sonuçlarının adaletin sosyal normlarıyla tutarlı olmasını sağlamak, siyasi süreç aracılığıyla sağlanmalıdır. Bu nedenle, adil bir geçiş politikası çerçevesi oluşturmak hükümetlerin sorumluluğundadır.

TABLO 1 -İklim finansmanı ile adil geçiş finansmanı arasındaki farklar

	 İKLİM FİNANSMANI	 SADECE GEÇİŞ FİNANSMANI
Tanım	Tanımlamaya yardımcı olan küresel taksonomiler mevcuttur Nitelikli yatırımlar.	Üzerinde uzlaşılmış bir tanım ve taksonomi yok.
Amaç	Düşük karbonlu veya net sıfır ekonomiye geçiş.	İklim geçiş eylemlerinin sosyal ve ekonomik etkilerinin yönetimi.
Ölçüm	Zorunlu ve gönüllü çevre, sosyal, ve yönetim açıklamaları; küresel olarak birleşen ilkeler ve araç setleri.	Göstergeler, ölçümler konusunda fikir birliği yok veya açıklama gereklilikleri.
Proje özellikler	Tipik olarak, yüksek maliyetli büyük altyapı projeleri tekrarlanabilirlik; yeni değer zinciri geliştirme.	Genellikle yerel veya bölgesel projeler, topluluk düzeyinde altyapı ve daha düşük bilet fiyatları.
Taraflar işlem	İyi kurulmuş, resmi, çoğunlukla halka açık şirketler, sağlam ticari ve teknolojik geçmişe sahip orta ve büyük ölçekli işletmeler.	Genellikle sınırlı veya hiç ticari veya teknolojik geçmişe olmayan geleneksel olmayan katılımcılar ve sınırlı finansal okuryazarlık.
Proje becerileri	Yüksek düzeyde beceriler; sınırlı (varsa) ihtiyaç Teknik yardım için.	Son derece kısıtlı beceri tabanı, yüksek teknik yardım gereksinimi ve erken dönemde girdi proje süreci.
İşletme modeller	Geleneksel.	Roman.

Kaynak: Lowitt'ten (2021) uyarlanmıştır.

Adil geçiş finans politikası çerçevesinin ilk etapta birbiriyle ilişkili ve birbirini güçlendiren üç temel unsura sahip olması gerekmektedir.

1. Öncelik hiyerarşisi.(i) düşük karbonlu bir ekonomiye geçişten kaynaklanan olumsuz etkilerin tazmini için öncelik sırasına göre belirlenen, ekonomik faaliyetler, sektörler ve hedef gruplar arasında genel kabul görmüş ve nispeten istikrarlı bir hiyerarşi belirleme sistemi; (ii) dağıtım adaletini yansıtan, geçişten kaynaklanan maliyetlerin ve fırsatların daha adil bir şekilde paylaşılmasına doğrudan katkıda bulundukları için mali destek.

2. Mali transfer.Ekonomik ve sosyal önceliklere uygun olarak kamu fonlarını zaman tutarlı bir şekilde tahsis etme mekanizması. Şimdiye kadar adil geçiş politikası girişimleriyle ilgili deneyimin gösterdiği gibi, zaman ufukları bütçe döngüsünün ve hatta seçim döngüsünün çok ötesine uzanıyor. Etkili ve güvenilir olabilmek için, adil geçiş finans politikası çerçevesinin, adil geçiş programları süresince gerekli kamu kaynaklarının mevcut olmasını sağlayacak güvenceleri içermesi gerekecektir.

3. Finansal akışları kolaylaştırıcılar.Daha adil bir geçişe katkıda bulunduğu düşünülen faaliyetlere veya projelere özel finansal akışları kolaylaştırmak için bir dizi araç veya politika müdahalesi, ayrıca ideal olarak prosedürel adalet değerlendirmelerini de içerecektir. Farklı yargı bölgelerinin farklı ihtiyaçları, finansal gelişme dereceleri, kurumsal düzenlemeleri ve politik ve düzenleyici gelenekleri olduğundan, genel bir formül yoktur. Politika müdahaleleri her bir yargı bölgesinin özelliklerine göre uyarlanmalıdır.

Üçüncü sütun kapsamındaki müdahaleler, finans piyasalarının adil geçişi sağlayabileceği kanalları yansıtan üç geniş kategoriye ayrılmaktadır.¹²

veRaporlama.Bu, aşağıdakileri içeren girişimleri ve politikaları kapsar: sürdürülebilir faaliyetleri sınıflandırmak ve iklim geçiş politikalarının (ve daha geniş anlamda ekonomik faaliyetlerin) istihdam veya sosyal etkisine ilişkin bilgilerin toplanmasını ve yayılmasını teşvik etmek ve kolaylaştırmak. Bu politikaların etkili olabilmesi için istihdam ve sosyal etkiyle ilgili verilerin mevcut olması gerekir.

veRisk yönetimi.Bu, tanımlamayı ve finansal şirketleri adil geçişle ilgili riskleri iş kararlarına entegre etmeye teşvik etmek. Ancak, adil geçişin doğası göz önüne alındığında, bu risklerin tanımlanması ve ölçülmesi çok zordur.

ve Seferberlik.Bu, adil geçişi destekleyen yenilikçi finansal araçların geliştirilmesinin önündeki yasal veya düzenleyici engellerin kaldırılmasını; özellikle çok taraflı kalkınma bankaları da dahil olmak üzere kamu-özel sektör ortaklıkları aracılığıyla adil geçiş yatırımlarının veya projelerinin özel getirilerini artırmanın yollarının bulunmasını; yatırımların riskini azaltmayı; ve iklim geçişinden olumsuz etkilenen bölgelerde özel sektör tarafından yatırım yapılabilir projelerin geliştirilmesini desteklemeyi içerir.

Her üç alanda da politika müdahalelerinin tutarlı ve koordineli olması gerekiyor.Üçüncü sütun (finansal akış kolaylaştırıcıları) altındaki girişimler, veri ve bilgi altyapısını iyileştirme, yatırılabilir projeleri belirleme, risk azaltma mekanizmaları kurma veya MDB finansmanını harekete geçirme çabaları gibi, birinci sütun (öncelikler hiyerarşisi) altında belirlenen öncelikli sektörlerle veya gruplara odaklanmalı ve ikinci sütun (mali transfer) altındaki herhangi bir destek önlemini tamamlamalıdır. Üç sütunda çatışan önceliklere sahip koordine edilmemiş girişimlerin yalnızca daha az etkili olma olasılığı yüksek olmakla kalmaz, aynı zamanda adil geçiş projesine yönelik siyasi desteği zayıflatma riski de vardır. Aynı nedenlerden dolayı, yalnızca finansal kolaylaştırıcılara dar bir şekilde odaklanan bir politika çerçevesi—üçüncü sütun—başarısızlığa mahkumdur.

Politika yapıcılar eylemlerinin risklerinin ve beklenmeyen sonuçlarının farkında olmalıdır.Bu farkındalık, adil geçişi sağlamak için ek sorumluluklar üstlenmek üzere giderek artan bir baskıyla karşı karşıya kalacak olan merkez bankaları ve finansal düzenleyiciler için özellikle önemlidir. Ancak, ellerindeki araçlar bu amaç için mutlaka etkili değildir ve bunları adil geçişi teşvik etmek için kullanmaya çalışmak, diğer politika hedefleriyle zorlu operasyonel uzlaşmalar ortaya koyacaktır. Ayrıca, adil geçiş yasal yetkilerinin bir parçası olmadığından, bunu bir hedef olarak benimsemek, bağımsızlıklarını baltalama riski taşır. Sonuç olarak, en büyük risk politika koordinasyonunun eksikliğidir. Merkez bankaları ve finansal düzenleyiciler, hükümet tarafından sağlanan bir çerçeve ve net bir öncelik duygusu olmadan, temelde politik bir hedef olan adil geçişi desteklemek için kendi başlarına hareket ederlerse, çabaları yalnızca sonuçsuz kalmayacak, aynı zamanda bir tepkiye de neden olabilir ve potansiyel olarak diğer politika hedeflerine ulaşma yeteneklerini tehlikeye atabilir.

¹² Örneğin, Carney 2021 ve NGFS 2021'e bakın.

> > >

Vaka Çalışması: AB Adil Geçiş Çerçevesi

AB, adil geçişe yönelik bir politika çerçevesi oluşturma konusunda diğer büyük yargı bölgelerinden daha ileri düzeydedir. Adil geçiş, AB'nin iklim açısından nötr ve döngüsel bir ekonomiye geçişin adil ve kapsayıcı olması gerektiğini, en çok etkilenen bölgelere, endüstrilere ve işçilere dikkat edilmesi gerektiğini vurgulayan büyüme stratejisi olan Avrupa Yeşil Mutabakatının tanımlayıcı bir ilkesidir (Avrupa Komisyonu 2019a). Hala üzerinde çalışılıyor olsa da, ortaya çıkan çerçeve bugüne kadarki en kapsamlı olanıdır. Ulusal hükümetlere devredilen adil geçiş önceliklerini belirlemek için bir sistem; mali kaynakları karma finans araçlarıyla birleştiren projeleri finanse etmek için bir mekanizma; ve adil geçiş için doğrudan veya dolaylı olarak daha iyi açıklama, iyileştirilmiş risk yönetimi ve sermaye seferberliğine katkıda bulunan çeşitli girişimler içermektedir.

AB'de adil bir geçişin sağlanması için temel araçlardan biri de JTM'dir. Avrupa Yeşil Mutabakatı Yatırım Planı'nın bir parçası olarak kurulmuştur - Avrupa Yeşil Mutabakatı'nın yatırım ayağı - kimseyi geride bırakmama hedefini yerine getirmek için (Avrupa Komisyonu 2019b). Enerji geçişinden en çok etkilenen bölgeleri finansman ve teknik yardım yoluyla desteklemeyi amaçlamaktadır. Özellikle, yüksek karbon emisyonlu faaliyetlerin öngörülebilir şekilde sona ermesinden doğrudan etkilenen işçilerin yeniden eğitilmesini sağlamayı ve etkilenen bölgelerin ekonomik olarak canlanmasını sağlamayı amaçlamaktadır. Bunu yaparak, JTM'nin tasarımı gereği özel sermayeyi bir araya getirmesi amaçlanmaktadır. Adil geçiş gündemiyle doğrudan ilgili olmasa da, pratikte hedeflerine ulaşmada etkili olabilecek politikalar ve girişimlerle tamamlanmaktadır.

Ortaya çıkan AB politika çerçevesi, adil geçiş için özel sermayenin harekete geçirilmesine etkili bir şekilde katkıda bulunabilir mi? Bu temelde ampirik bir soru olmakla birlikte, AB girişimlerini III. bölümde sunulan adil geçiş politikası çerçevesinin üç ayağıyla ilişkili olarak değerlendirmek faydalı olabilir: (i) önceliklendirilen ekonomik faaliyetlerin, sektörlerin ve hedef grupların hiyerarşisini belirlemeye yönelik bir sistem; (ii) ekonomik ve sosyal önceliklere uygun olarak kamu fonlarının zaman tutarlı bir şekilde tahsis edilmesine yönelik bir mekanizma; ve (iii) daha adil bir geçişe katkıda bulunduğu düşünülen faaliyetlere veya projelere özel finans akışlarını kolaylaştırmaya yönelik bir dizi araç veya politika müdahalesi.

ÖNCELİKLERİN Hİ ERAŞİSİ

AB'de adil geçiş önceliklerinin belirlenmesine ilişkin sistem, belirli parametreler dahilinde, ulusal Bölgesel Adil Geçiş Planları (TJTP) aracılığıyla üye ülkelere devredilmektedir. AB adil geçiş politikası çerçevesindeki temel yasal araç, Adil Geçiş Fonu'nu (AB 2021) kuran Tüzük (AB) 2021/1056'dır. Hem hedef grubu (vatandaşlar ve şirketler) hem de desteklenebilecek faaliyetleri ve projeleri (sosyal destek, ekonomik canlandırma ve arazi restorasyonu) belirler. En önemlisi, üye devletlere iklim geçişinin sosyal ve ekonomik etkilerinden en olumsuz etkilenen bölgelerin belirlenmesi yetkisini devreder. Bu, belirlenen bölgelerin her biri için ulusal enerji ve iklim planlarıyla ve AB iklim nötrlüğü hedefiyle uyumu sağlamak için bir şablon temelinde gerçekleştirilecek belirli eylemleri özetleyen TJTP'ler aracılığıyla yapılır.

Mevcut öncelik hiyerarşisi oldukça iddialı olup, bu durum adil geçişin uygulanmasını etkileyebilir.

gündem. Desteklenebilecek faaliyetlerin kapsamının çok geniş olması, sosyal destekten ekonomik canlanmaya ve arazi restorasyonuna kadar uzanan temel zorluklardan biridir.¹³ Projelerin önceliklendirilmesini zorlaştırabilir. Bir diğer zorluk ise, tüm üye devletlerin iklim geçiş hedeflerini, JTM kapsamındaki en büyük potansiyel destek alıcılarından bazıları da dahil olmak üzere, AB'nin 2030 yılına kadar kömürü aşamalı olarak kaldırma hedefi ile uyumlu hale getirmemiş olmasıdır. Her ülkedeki en savunmasız bölgeleri belirleme kriterleri büyük ölçüde nitelidir. Uygun sektörler, gevşek bir şekilde azalan sektörler ("geçişle ilgili faaliyetlerini durdurması veya önemli ölçüde azaltması beklenenler") ve dönüşen sektörler ("faaliyetlerinin, süreçlerinin ve çıktılarının dönüştürülmesi beklenenler") olarak tanımlanmıştır. Uygun hedef gruplarının nihai listesi bütçe kısıtlamaları ve siyasi müzakereler tarafından belirlenmiş olsa da, hangi bölgelerin ve sektörlerin diğerlerine göre önceliklendirileceği üzerinde bir etkisi olacaktır.

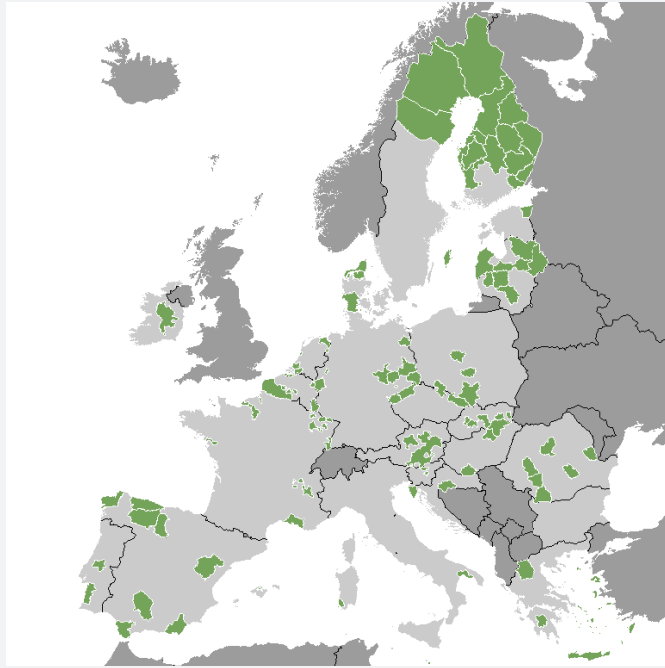
F İSKAL TRANSFER

AB Adil Geçiş Politikası Çerçevesi'nin temel mali transfer mekanizması Adil Geçiş Fonu'dur (AGEF). 2021-27 döneminde toplam 19,2 Avroluk bir bütçeyle JTF, AB'de adil geçiş desteklemek için birincil bütçe aracıdır. Diğer şeylerin yanı sıra, çalışanların geleceğin iş piyasası için beceri ve yeterlilik geliştirmelerini desteklemek ve KOBİ'lerin, yeni kurulan şirketlerin ve kuluçka merkezlerinin etkilenen bölgelerde yeni ekonomik fırsatlar yaratmasına yardımcı olmak için öncelikle hibeler sağlamayı amaçlamaktadır. JTF, ulusal, bölgesel ve yerel otoritelerle yakın iş birliği anlamına gelen paylaşımlı yönetim kuralları altında uygulanmaktadır. Tahsis kriterleri, yüksek karbon yoğunluklu bölgelerdeki endüstriyel emisyonlara, sanayide ve kömür ve linyit madenciliğinde istihdama, turba ve petrol şist üretimine ve ekonomik kalkınma düzeyine dayanmaktadır. 2050 yılına kadar iklim nötrlüğüne ulaşma hedefini uygulamaya henüz taahhüt etmemiş olan üye devletlere, planlanan tahsislerinin yalnızca yüzde 50'si verilecektir. JTF kapsamındaki projeleri, projelerin bulunduğu bölgeye bağlı olarak yüzde 15 ile yüzde 50 arasında bir payla eş finanse etmeleri beklenmektedir. Son olarak üye devletler, JTF tahsisatlarını Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonu ve Avrupa Sosyal Fonu Plus kapsamında tahsis edilen kaynaklarla tamamlayabilirler.

Adil geçiş gündeminin hedefleri göz önüne alındığında mali kaynaklar çok ince bir şekilde dağıtılmış olabilir. Bütçe kısıtlamaları bağlayıcı olsa da, AB bütçe döngüsünün 7 yıllık ufkı gibi, JTF'nin geniş kapsamı ve hırsı göz önüne alındığında boyutunun çok küçük olabileceği hissi vardır. Gerçekte, adil geçiş için finansman ihtiyaçlarının nesnel olarak zor tahminlerinin yokluğunda, bu ifadeyi doğrulamak zordur. Ancak, diğer yargı bölgelerinde uygulanan adil geçiş politikalarıyla özet bir karşılaştırmalı analiz, en çok etkilenen vatandaşlara yeterli miktarda sosyal destek (örneğin, çalışanların yeniden eğitilmesi) sağlamanın, JTF'ye ayrılan fonların çoğunu, hatta tamamını zaten emeceğini göstermektedir (Cameron vd. 2020). Bu, JTF'ye uygun bölgeler, gerilemesi beklenen sektörlerdeki ve dönüşmesi gereken sektörlerdeki göreceli istihdam payına göre temsil edilen diğer potansiyel bölgelerle karşılaştırıldığında daha da belirgindir (Şekil 1). JTM'nin nispeten küçük boyutu, özel sermayenin büyük ölçekte harekete geçirilmesi için durumu güçlendirmektedir.

¹³ JTF'nin geniş kapsamı sorunu, Avrupa Komisyonu'nun Ocak 2020'de JTM için teklifini açıklamasının ardından gündeme gelmişti. Bu konu, nihai pakette korundu, ancak JTF kaynakları ilk teklife göre artırıldı (Cameron ve diğerleri, 2020).

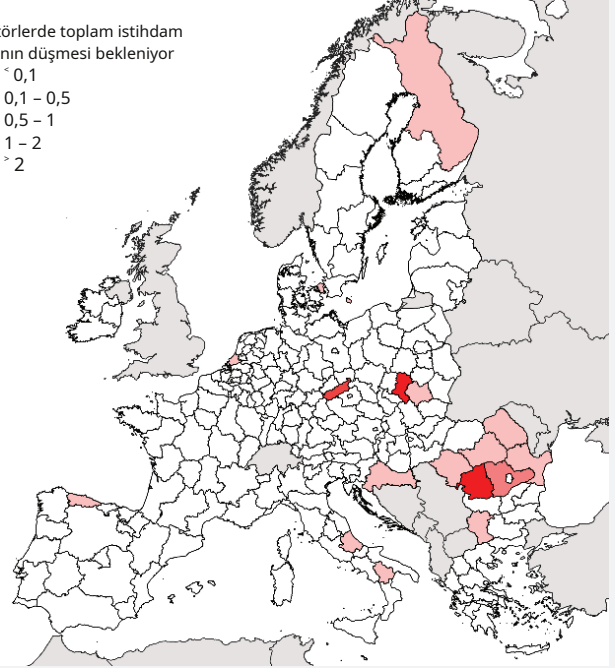
ŞEKİL 1 -Azalan ve dönüşen endüstrilere yönelik bölgesel maruziyetler

n sektörde düşüş bekleniyor

Sektörlerde toplam istihdam payının düşmesi bekleniyor

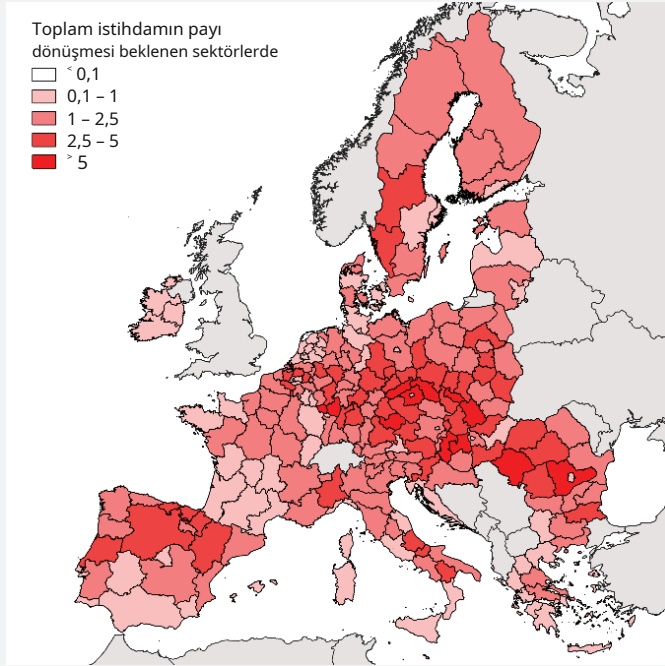
- 0,1
- 0,1 - 0,5
- 0,5 - 1
- 1 - 2
- > 2

c. Dönüşüm geçirmesi beklenen sektörlerdeki istihdam

Toplam istihdamın payı dönüşmesi beklenen sektörlerde

- 0,1
- 0,1 - 1
- 1 - 2,5
- 2,5 - 5
- > 5

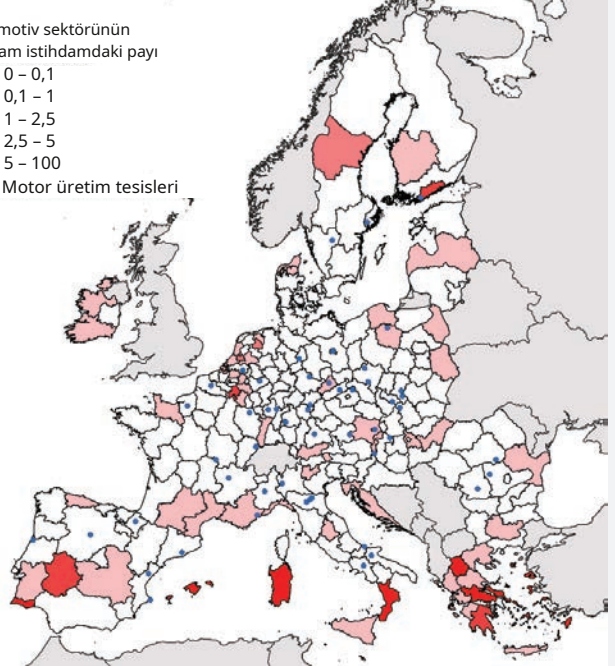

d. Otomotiv üretiminde istihdam

Otomotiv sektörünün toplam istihdamdaki payı

- 0 - 0,1
- 0,1 - 1
- 1 - 2,5
- 2,5 - 5
- 5 - 100

• Motor üretim tesisleri

Kaynaklar:Cameron ve diğerleri. 2020; EPRS 2021.

RAPORLAMA

Sosyal etki değerlendirmelerini dahil etme çabaları doğrudan düzenlemelerde bugüne kadar aksaklıklar yaşandı.

ve2022 yılının başlarında Avrupa Komisyonu bir Kurumsal Sürdürülebilirlik Durum Tespiti Direktifi (CSDD) önerisi. CSDD'nin amacı, sürdürülebilir ve sorumlu kurumsal davranışı teşvik etmek ve şirket operasyonlarında ve kurumsal yönetimde insan hakları ve çevresel hususları temellendirmektir (Avrupa Komisyonu 2022). Büyük AB merkezli şirketlere (yani 500 veya daha fazla çalışanı veya 150 milyon avrodan fazla küresel cirosu olan) uygulanacak önerilen kurallar, işletmelerin Avrupa içinde veya dışında tedarik zincirlerinde çocuk işçiliği, işçi sömürsü veya doğal ekosistemlere verilen zarar gibi faaliyetleri belirlemesini ve önlemesini veya azaltmasını gerektirecektir. Zarar mağdurları, işletmeler tarafından bildirilmeyen suistimaller ortaya çıkarılırsa yasal işlem başlatma yetkisine sahip olacaktır. Ancak Avrupa Konseyi'ndeki müzakereler sırasında bazı üye ülkeler, fiziksel mal üreten şirketlerle aynı anlamda tedarik zincirlerine sahip olmadıkları gerekçesiyle finansal firmaların bu kurallara dahil edilmesine itiraz etti. Bu itiraz, büyük bankaların ve fon yöneticilerinin fosil yakıt veya madencilik projelerini, neden olabilecekleri çevresel hasar veya sosyal sorunları incelemeyen finanse etmeye devam etmelerine izin vereceğini iddia eden kampanyacılar tarafından eleştirildi. Ancak, Avrupa Parlamentosu'nun 1 Haziran 2023'te oylanan son pozisyonu, diğerlerinin yanı sıra şirketlerin iklim geçiş planlarını benimsemeleri ve uygulamaları için yeni bir gereklilik getirdi, kapsamı varlık yöneticileri ve diğer yatırımcılar gibi finansal hizmet sağlayıcılarına genişletti, Avrupa Konseyi'nin pozisyonu ise bu şirketleri dahil etme kararını üye devletlere bıraktı.

veAvrupa Komisyonu Platform'dan şunları istedi:

Taksonomi Yönetmeliği kapsamında kurulan bir danışma organı olan Sürdürülebilir Finans (PSF), olası bir sosyal taksonomi için bir teklif hazırlamak üzere. PSF raporunda şunlar belirtildi:

üç geniş hedef: makul iş, yeterli yaşam standartları ve son kullanıcılar için refah ve kapsayıcı ve sürdürülebilir toplumlar (PSF 2022). Önerilen sosyal taksonomi, ekonomik faaliyetleri bu hedeflerin her birine "önemli katkıları" temelinde sınıflandırırken, diğerlerine "önemli bir zarar vermemeleri" temelinde sınıflandıracak ve belirli faaliyetleri her zaman "sosyal olarak zararlı" olarak tanımlayacaktır. Raporla üç farklı türde önemli katkı özetlenmiştir: olumlu etkiyi en üst düzeye çıkarma, olumsuz etkiyi en aza indirme ve diğer faaliyetlerin sosyal faydalar sağlamasını sağlama. Aynı zamanda, rapor birkaç zorluğun da farkındadır: (i) bir ekonomik faaliyetin bu üç hedefe olan önemli katkısını, ekonomik faaliyetin ürettiği içsel sosyal faydalardan ayırmak *Tüm* ekonomik faaliyetler kavramsal olarak zordur ve bağlama bağlıdır; (ii) bu katkıyı ölçmek daha da zordur; (iii) bazı "önemli katkı" türleri en iyi ürün veya faaliyet düzeyinde değerlendirilirken, diğerleri yalnızca tüzel kişilik düzeyinde değerlendirilebilir; ve (iv) etkileri değerlendirmek için önerilen taksonominin hedef popülasyonları (gençler, çiftçiler ve işsizler gibi) veya hedef coğrafyaları tanımlaması gerekir ki bu da ek bir karmaşıklık ve siyasi müzakere katmanı getirecektir. Ayrıca, siyasi hassasiyetler göz önüne alındığında, teklif sosyal olarak zararlı faaliyetleri adlandırmaktan kaçınmıştır. Daha geniş bir açıdan, teklif üye devletlerdeki ulusal mevzuat ve siyasi geleneklerin (örneğin, sendikaların rolüyle ilgili) AB çapında bir sosyal taksonomi ile nasıl uzlaştırılacağı konusunu belirsiz bırakmıştır. En azından kısmen bilim temelli olan çevresel bir taksonominin aksine, sosyal bir taksonomi üye devletler arasında önemli ölçüde değişen sosyal normları ve siyasi tercihleri yansıtabilir. Muhtemelen bu tuzakları yansıtan bir şekilde, Avrupa Komisyonu'nun PSF önerisini yakın geleceğe ertelediği anlaşıyor (Ainger ve Arons 2022).

Ancak AB'nin sürdürülebilirlik sınıflandırması ile kurumsal açıklama gerekliliklerinin birleşimi, adil geçiş hususlarını da içerebilecek daha geniş bir sürdürülebilirlik tanımına doğru bir gidiş olarak görülebilir. Ancak bunun henüz pratikte test edilmemiş bir yorum meselesi olduğunun da vurgulanması gerekir.

14 Brexit sonrası Birleşik Krallık'tan finansal işletme çekme isteği bu kararda rol oynamış olabilir (Hancock 2022).

veÇoklu ve eksiklere yanıt olarak tutarsızgönüllütaksonomileruluslararası olarak geliştirilen, AB bugüne kadar yasal bir ESG taksonomisi getiren sadece iki büyük yargı alanından biridir; diğeri Çin'dir. Sürdürülebilir Yatırımı Kolaylaştırma Çerçevesi, yani sözde Taksonomi Yönetmeliği, Yönetmelik (AB) 2020/852'dir—hangi ekonomik faaliyetlerin çevresel olarak sürdürülebilir kabul edilebileceğini belirlemeyi amaçlayan AB çapında bir sınıflandırma sistemi oluşturur. Bu yönetmeliğe göre, çevresel olarak sürdürülebilir olarak nitelendirilmek için bir faaliyetin altı çevresel hedeften en az birine önemli bir katkıda bulunması, diğerlerine "önemli bir zarar vermemesi" ve belirli "asgari standartları" karşılaması gerekir. Bu standartlar açıkça UNGP'leri ve çokuluslu işletmeler (MNE) için Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü'nün (OECD) sorumlu iş davranışı (RBC) yönergelerini içerir. Taksonomi Yönetmeliği adil geçişten açıkça bahsetmese de, bunun sınıflandırmalarda adil geçiş hususlarının dikkate alınması için bir giriş noktası sağlayabileceği iddia edilebilir.

veAvrupa Komisyonu, 2019'da ayrı bir girişimde AB merkezli şirketlerin Finansal Olmayan Raporlama Direktifi (NFRD) 2014/95/EU ile uyumlu olmasına yardımcı olmak için bağlayıcı olmayan yönergeler yayınladı. Bu yönergeler, şirketlerin iklim geçiş planları aracılığıyla yalnızca ESG faktörlerinin ekonomik ve finansal faaliyetlerini nasıl etkilediğini ("dışarıdan içeriye") değil, aynı zamanda faaliyetlerinin ESG faktörlerini nasıl etkilediğini ve bunun da finansal olarak önemli hale gelebileceğini ("içeriden dışarıya") açıklamasını gerektiren "çift önemlilik" ilkesini içeriyor. Bu içeriden dışarıya bakış açısı, finansal firmalar da dahil olmak üzere şirketlerin iklimle ilgili faaliyetlerinin sosyal etkisini dikkate almaya başlamalarını gerektiren dolaylı bir yol olarak görülebilir.

ve AB, 2022'de bu yönergeler üzerine inşa ederek Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlama Direktifini (CSRD) tanıttı. CSRD, NFRD'nin kapsamını KOBİ'ler de dahil olmak üzere tüm halka açık şirketlere genişletiyor ve Avrupa Finansal Raporlama Danışma Grubu tarafından üzerinde çalışılan ESG yönleri için zorunlu AB sürdürülebilirlik raporlama standartlarını tanıtıyor. CSRD ayrıca, çift önemlilik perspektifine göre raporlama yükümlülüğünü daha da açıklığa kavuşturuyor. NFRD tarafından getirilen kurallar, şirketler CSRD'nin yeni kurallarını uygulamak zorunda kalana kadar yürürlükte kalıyor.

Bu girişimler, sonunda şunları içerebilecek sürdürülebilirlik açıklama kurallarını uyumlu hale getirmeye yönelik uluslararası çabaların üzerine geliyor:**açık/kadil geçiş hususları.** COP26'da, Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (IFRS) Vakfı, Uluslararası Sürdürülebilirlik Standartları Kurulu'nun (ISSB) kurulduğunu duyurdu. İklim Açıklama Standartları Kurulu (CDSB), Finansal Açıklamalar Görev Gücü, IFRS Vakfı'nın Entegre Raporlama Çerçevesi ve Sürdürülebilirlik Muhasebe Standartları Kurulu (SASB) Standartları (genellikle SASB Standartları olarak adlandırılır) ve Dünya Ekonomik Forumu'nun Paydaş Kapitalizmi Ölçütleri dahil olmak üzere mevcut yatırımcı odaklı raporlama girişimlerinin çalışmalarını temel alarak finansal piyasalar için sürdürülebilirlik açıklamaları için küresel standart belirleyici olmak amaçlanıyor (IFRS Vakfı 2021).

Mart 2022'de ISSB, genel sürdürülebilirlikle ilgili açıklama gereklilikleri ve iklimle ilgili açıklama gerekliliklerine ilişkin bir dizi önerilen standart hakkında kamuoyu istişaresi başlattı ve ardından bunları kesinleştirip onaylayacak.Önemli olarak, Aralık 2022'de ISSB, adil geçişle ilgili olanlar da dahil olmak üzere İklimle İlgili Açıklamalar Standardı'nda (IFRS S2) kademeli iyileştirmeleri araştırmaya karar verdi. 20 Grubu bu girişimi memnuniyetle karşıladığından, ISSB'nin sonunda genel kabul görmüş bir açıklama standardı üretmesi muhtemel görünüyor.

RİSK YÖNETİMİ

Adil geçişle ilgili riskler AB finans şirketleri için potansiyel olarak önemli olabilir(kutu 1). Ancak, adil geçişin doğası göz önüne alındığında, bu risklerin tanımlanması ve ölçülmesi çok zordur. Tartışmalı olarak, adil geçişle ilgili riskler yukarıda tanımlandığı gibi daha geniş bir sosyal risk kategorisine girer. Sosyal riskin finansal firmalar için kayıplara dönüşebileceği üç kanaldan,¹⁵Özellikle, UNGP'ler veya OECD'nin RBC'deki çok uluslu şirketler için yönergeleri gibi "yumuşak hukuk" standartlarının "sert hukuk" (Taksonomi Yönetmeliği gibi) olarak kodlandığı AB'de, yalnızca itibar riski ve dava ve sorumluluk riskleriyle ilgili operasyonel risk potansiyel olarak önemlidir.

Ancak sorumluluk ve dava risklerinin etkilerinin belirsiz olduğu da belirtilmelidir.Bunlar, bu taahhütlere ve normlara daha fazla uyumu teşvik edebilir veya tersine, finansal şirketleri bunlara abone olmaktan caydırabilir (Morris, Bryan ve Walker 2022). Tanımlama ve nicelemeyle ilgili bu zorluklar, neden

15 Bu kanallar arasında sosyal eşitsizlik, geçiş geciktirmek veya sulandırmak için siyasi baskılar ve dava ve sorumluluk riskleri yer almaktadır. Wood 2016; Cort, Park ve Nascimento 2022; Robins 2020; Monnin ve Robins 2022; ve Clifford Chance 2021'deki tartışmalara bakın.

KUTU 1 -Polonya bankalarının portföylerinde potansiyel adil geçişle ilgili riskler

Adil geçiş, özellikle ekonomileri fosil yakıtlara ve yüksek karbonlu faaliyetlere yoğun şekilde bağımlı olan Avrupa Birliği (AB) üye ülkeleri için önemli zorluklar ortaya koymaktadır. Polonya, ekonomisinin önemli bir kısmının diğer AB ülkelerine kıyasla iklim geçiş riskine maruz kalması nedeniyle bir örnek teşkil etmektedir.

Polonya'da kömür madenciliği ve fosil yakıt bazlı enerji üretimi gibi gerileyen sektörlerin, ulusal enerji geçiş hedefleriyle uyumlu hale gelmek için küçülmesi gerekiyor ve bu da potansiyel olarak karbondan arındırılmış varlıkların gerçekleştirilmesine yol açıyor. Öte yandan, elektrikli araç üretimi ve düşük karbonlu çimento gibi dönüşüm faaliyetleri teknolojik ilerlemeler gerektiriyor. Gerileyen ve dönüşüm faaliyetlerinin belirli coğrafi alanlarda yoğunlaşması, bu sektörlerle yatırım yapan Polonya bankaları için ekonomik ve finansal riskler getiriyor.

Polonya bankalarının Just Transition Fund (JTF) desteğinden yararlanan ilçelere maruz kalması, 2022Q3 itibarıyla ekonomiye verilen toplam kredinin %11,4'ünü temsil ediyordu. Bunun dörtte birinden azı veya ekonomiye verilen toplam kredinin %2,7'si yüksek karbonlu sektörlerle ve faaliyetlere tahsis edilirken, kömür madenciliği faaliyetlerine verilen ödenmemiş kredi toplamın yalnızca %0,1'ini oluşturuyordu (özellikle Silezya'nın Katowice ilçesinde yoğunlaşmıştı).

Aynı zamanda, Polonya bankalarının sadece geçişle ilgili bölgelerdeki (yani, yüksek karbonlu sektörlerle ve faaliyetlere verilen kredi oranının bölgesel dağılımın en üst çeyreğinde olduğu) yüksek karbonlu sektörlerle ve faaliyetlere toplam maruziyeti, şu anda TJTP'lere dahil olmayan, toplam kredinin %13,8'ini oluşturuyordu. Bu bölgelerde bulunan yüksek karbonlu sektörlerle ve faaliyetlere verilen kredi, toplamın %4,7'sine ulaşmış olup, bu rakam JTF desteğinden yararlanan bölgeler için karşılık gelen rakamdan daha yüksektir. Ancak, bu bölgelerde bulunan kömür madenciliği faaliyetlerine verilen kredi neredeyse yoktu.

Bu rakamlar yalnızca örnek niteliğindedir ve yüksek karbonlu sektörlerle ve mekansal boyutta (yani, ekonomik faaliyet ve istihdamın ilçe düzeyinde yoğunlaşması açısından) alakalı olmayabilecek faaliyetlere maruz kalmayı içerdikleri için adil geçişle ilgili risklere maruz kalmayı abartıyor olabilir; bu adil geçişin temel bir özelliğidir. Ayrıca, bu maruz kalmalar bankacılık sektörü düzeyinde toplanırken, bireysel bankaların riski farklı olabilir.

Kaynak: Battiston, Calice ve Monasterolo, yakında çıkacak.

AB'nin finansal düzenleme otoriteleri, düzenlemelerde geçişle ilgili riskleri açıkça ortaya koymaktan kaçındı ve finansal firmalar arasında kararlarının potansiyel istihdam veya sosyal etkileri konusunda farkındalık yaratmak ve bu yönde rehberlik yayınlamakla yetindi.

Avrupa Merkez Bankası (ECB), gözetim rehberliğinde adil geçiş unsurlarını yansıtmaya yönelik temkinli bir hareket sergileyebilir. Diğer bazı büyük merkez bankaları gibi, ECB de bankalar için iklimle ilgili ve çevresel riskler konusunda denetim beklentileri yayınladı (ECB 2020). Bunlardan biri (beklenti 7.5), bankalara müşterilerinin itibarını azaltmak için, müşterilerinin durum tespit değerlendirmelerinde RBC'deki MNE'ler için OECD yönergelerini dikkate almalarını tavsiye ediyor.

dava ve sorumluluk riskleri de dahil. Bu adım, "adil geçiş düzenlemesi" olmaktan uzak olsa da, bankaların risk yönetiminde adil geçiş hususlarını tanıtmanın dolaylı bir yolu olarak görülebilir.

Gelecekte AB'nin, AB finans kurumlarının ESG risklerini nasıl yöneteceklerine ilişkin bağlayıcı gereklilikler belirlemesiyle birlikte durum değişebilir. AB Bankacılık Paketi etrafındaki yasal süreç artık son aşamalarına giriyor. Paketin birincil amacı Basel III çerçevesini uygulamak olsa da, Sermaye Gereksinimleri Direktifi (CRD) ve Sermaye Gereksinimleri Yönetmeliği'nde (CRR) toplu olarak CRD6/ CRR3 olarak bilinen revizyon önerileri, Basel III metninde bulunmayan ESG hükümlerini içeriyor

AB bankaları için ESG risk yönetiminin doğasını, sosyal risk de dahil olmak üzere değiştirmek. Ayrıca, yalnızca geçiş değerlendirmelerine de uzanabilir, ancak bu şu aşamada çoğunlukla spekülasyondur.

ve CRD6'nın bankaların geçiş planları geliştirmeleri için yeni zorunlu gereklilikler getirmesi bekleniyor. Bunlar halihazırda CSDD ve CSRD olmak üzere çeşitli AB mevzuatlarına yerleştirilmiştir ancak ne zorunludur ne de uygulanabilir. Önerilen çerçeve kapsamında, finansal denetçiler, Denetim İnceleme ve Değerlendirme Süreci'nin (SREP) bir parçası olarak bankaların geçiş planlarının uygulanmasını değerlendirmek ve izlemek için yeni yetkiler alacak.

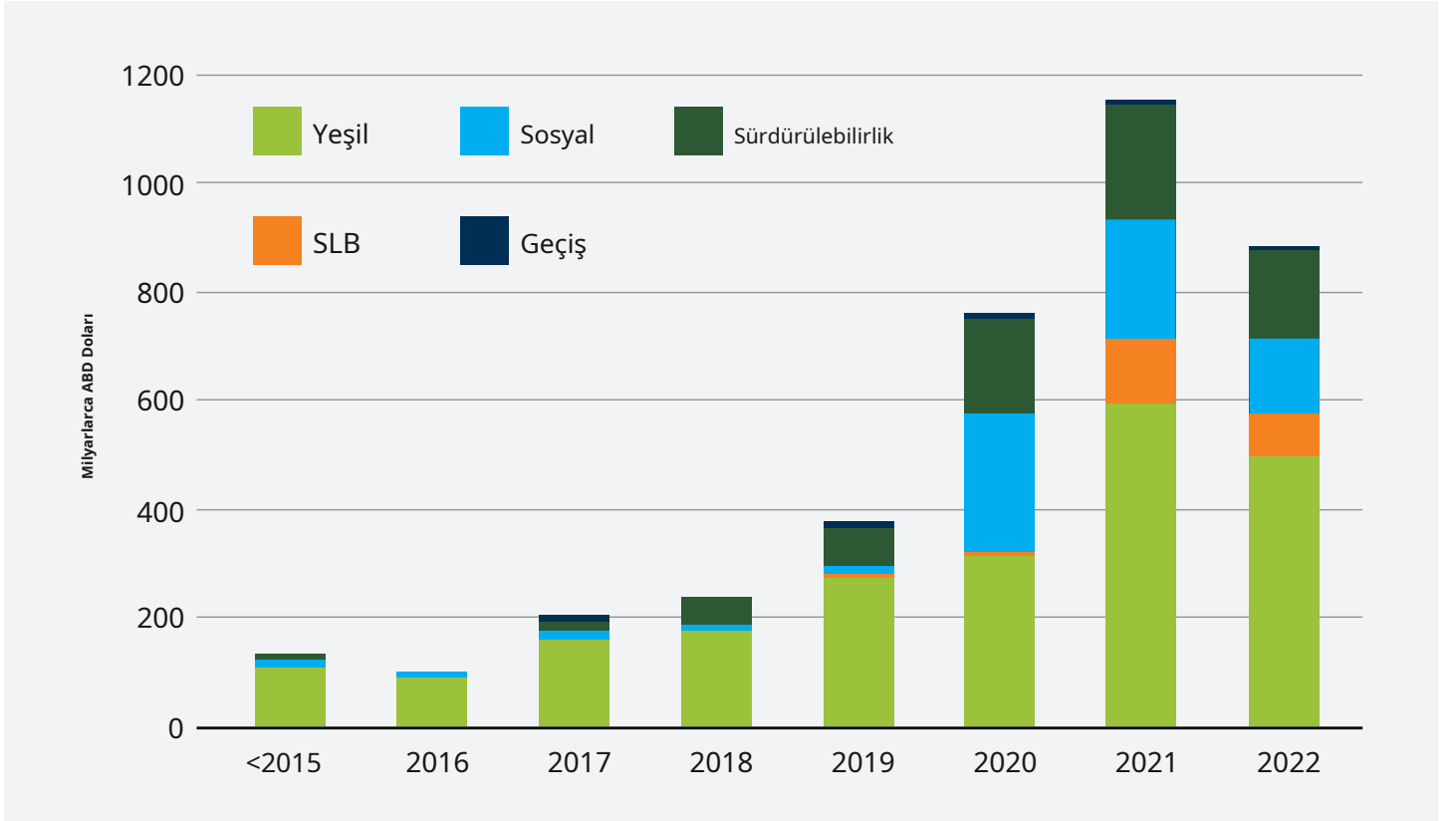
ve CRD6 revizyonları, ESG risklerinin yönetimi ve denetimi konusunda açık kurallar getiriyor. Bunlar, Avrupa Bankacılık Otoritesi'nin (EBA) 2021 raporunda (EBA 2021) ortaya koyduğu önerilerle genel olarak uyumlu olsa da, ayrıntılar, EBA'nın 2023 sonuna kadar yayınlamayı planladığı risk yönetimi, iç stres testi ve ESG risklerinin SREP'e entegrasyonu için gelecek yönergelerle dahil edilecektir. EBA'nın yönergelerinin, mevcut ECB yönergeleri ve Basel Bankacılık Denetimi Komitesi ilkeleriyle genel olarak tutarlı olması muhtemeldir. Finansal

Firmalar mevcut süreçleri ve yetenekleri değerlendirebilirler, ancak iklim riskleri söz konusu olduğunda, risk tanımlama, ölçme ve azaltma süreçlerine daha geniş ESG risklerini de dahil etmek için dahili uzmanlık ve veri toplama yeteneklerini geliştirdiklerinden emin olmaları gerekecektir.

SEFERBERLİK

İklim dönüşümüyle ve daha genel olarak sürdürülebilirlikle ilgili projelerin finansmanına duyulan ihtiyaç, çeşitli yenilikçi sermaye piyasası araçlarının geliştirilmesini teşvik etti. Bunların çoğu borçlanma araçlarıdır ve bazıları adil geçiş projelerinin finansmanı için uyarlanabilir. Bu pazarın boyutu hala nispeten küçük olsa da hızla büyüyor. Sürdürülebilir borçlanma araçlarının küresel ihracı 2021'de 1 trilyon ABD dolarını aştı (aynı yıldaki 9 trilyon ABD dolarından fazla olan küresel tahvil ihracına kıyasla) ve ardından küresel sabit gelir piyasasının karşı karşıya olduğu olumsuzlukları yansıtarak 2022'de 0,9 trilyon ABD dolarına hafifçe düştü (Michetti vd. 2023). AB, genel pazarın yüzde 40'ından fazlasını oluşturuyordu. Bu sürdürülebilir borçlanma araçlarının yarısından fazlası yeşil tahvillerdir (Şekil 2).

ŞEKİL 2 -Sürdürülebilir borç piyasası

Kaynak: Michetti ve diğerleri (2023, 4).

AB'nin baskın bir oyuncu olduğu sosyal, sürdürülebilirlik ve sürdürülebilirliğe bağlı (SSSL) tahviller, adil geçiş amaçları için oldukça uygun olabilir. Ancak bugüne kadar yaşanan deneyimler, bu araçların ölçeklendirilmesine yönelik kapsamı sınırlayan engellerin varlığını ortaya koymuştur.

ve Geleneksel yeşil tahvillere kıyasla gelirlerin kullanımında daha fazla esneklik olması nedeniyle, SSSL tahvilleri ihraç edenler için cazip olabilir. Yeşil tahvillerden daha fazla sektör seçeneği sundukları için yatırımcılar için de cazip olabilir. Aynı zamanda, SSSL tahvilleri ihraç edenlerin Anahtar Performans Göstergeleri (KPI'ler) aracılığıyla istenen çevresel, sürdürülebilirlik veya sosyal etkinin elde edildiğini belgelemelerini gerektirir. Bu nedenle, KPI'lerin netliği, doğrulanabilirliği ve sağlamlığı kritik öneme sahiptir. Çok sayıda farklı etki boyutu göz önüne alındığında, KPI'lerin her işlem için özenle tasarlanması ve müzakere edilmesi gerekir. Bu genellikle SSSL tahvilleri ihraç edenler ve yatırımcılar için en büyük engeldir. Özellikle sürdürülebilirlikle bağlantılı tahviller söz konusu olduğunda, kademeli kupon ödemeleri açısından KPI'lere ulaşamamanın cezası, ihraç edenin toplam borçlanma maliyetine göre genellikle çok mütevazıdır ve bu da bunlara ulaşma teşvikini ve dolayısıyla enstrümanın potansiyel faydalarını azaltır.

ve Bazı durumlarda, KPI'lar zaten elde edilmişti (örneğin, (ihraççı tarafından geriye dönük göstergelerin seçilmesi yoluyla) ve SSSL tahvil ihraç etmenin faydalarının sınırlı olması, sosyal yıkama suçlamalarına yol açtı.

ve Son olarak, etkileyici büyümelerine rağmen, sürdürülebilirlikle ilgili ve sosyal tüm araçların kısa bir geçmişi var. Sürdürülebilir tahvil etiketlerinin en eskisi olan yeşil tahviller 2007'den beri var ve geri kalanının geçmişi 5 yıldan biraz daha eskiye dayanıyor. Bu araçlar, bu nedenle, getirilerin son derece düşük olduğu finansal kriz sonrası dünyanın çocuklarıdır. Faiz oranlarının sürekli olarak yüksek olduğu bir ortamda nasıl performans gösterecekleri henüz belli değil.

Finans piyasalarında adil geçiş düşüncelerini uygulamaya koymaya yönelik ortaya çıkan farklı bir yaklaşım, temel varlıkları adil geçiş etkilerine göre tarayan yatırım araçlarının oluşturulmasıdır. Kutu 2 iki örnek özetliyor. Yatırımcıların tahviller arasında adil geçiş özelliklerine göre ayırım yapmalarına izin vererek, teoride hisse senedi araçlarına da genişletilebilen bu yaklaşım, şirketlerine doğru finansal akışları artırmayı amaçlıyor.

> > >

KUTU 2 -Adil geçiş odaklı özel yatırım fonları

İklim İçin Adil Geçiş Fonu, Amundi tarafından 2021 yılında yaklaşık 425 milyon CHF'lik varlık yönetimiyle başlatılan, 3.100'den fazla Avrupa kurumsal tahvilini içeren Bloomberg Barclays Euro Aggregate Corporate endeksine dayanmaktadır. Bu kıyaslamadan yüzde 20 daha düşük bir karbon ayak izi korumayı amaçlamaktadır. Aynı zamanda, tahvillerin E'den yüksek veya eşit bir çevre, sosyal ve yönetim notuna ve adil geçiş notuna sahip olması gerekir; burada A en yüksek, G en düşük nottur. Amundi'nin adil geçiş puanı, çalışanlar, tüketiciler ve yerel topluluklar üzerindeki etki gibi düşük karbonlu bir ekonomiye geçişte yer alan farklı sosyal yönleri inceler. Ayrıca, fonun yöneticilerin şirketlere geçiş planları üretmeleri için yıllık bir mektup göndermelerini içeren özel bir katılım politikası vardır.

Küresel Sürdürülebilir Geçiş Tahvil Fonu, Ostrum Asset Management (OAM) tarafından Eylül 2022'de başlatılan, yenilenebilir enerji, yeşil binalar, temiz mobilite, kapsayıcı kalkınma (sağlık hizmeti, eğitim, makul konut) veya ekosistem koruma (daireysel ekonomi, kaynakların sürdürülebilir kullanımı, biyolojik çeşitlilik) projelerini finanse eden egemen veya kurumsal sabit gelirli araçlara yatırım yapar. Üç kriteri karşılamaları gerekir: (i) ihraç edenin karbon ayak izini azaltmak, (ii) olumlu sosyal etkiyi teşvik etmek ve (iii) ekosistemleri ve yerel ekonomileri korumak. Bu kriterlere uyum, OAM tarafından hem ihraç eden hem de bireysel araç düzeyinde, OAM'nin iddia ettiği gibi "müşterilerimiz için risklerin ve uzun vadeli değerin daha iyi değerlendirilmesine" olanak tanıyan tescilli bir metodoloji ile değerlendirilir.

Kaynaklar: Amundi Varlık Yönetimi 2021; Kirakosyan 2021; Leguilloux 2022; EFAMA 2022.

Geçiş planları, faaliyetlerinin istihdam ve sosyal etkisini hesaba katıyor ve daha fazla ihraççıyı bunu yapmaya teşvik ediyor. Ancak, üzerinde anlaşılan ölçütlerin olmaması, her bir varlığın veya ihraççının sosyal etkisinin veya adil geçiş derecesinin, yalnızca şirketlerin şirket içi analistleri tarafından tescilli metodolojilere dayanarak değerlendirildiği anlamına gelir. Çeşitli ESG derecelendirmelerinde olduğu gibi, şeffaflık, doğrulanabilirlik ve denetlenebilirlik eksikliği bu yaklaşımın kaçınılmaz tuzaklarıdır.

Bankacılıkta ise henüz daha az inovasyon yapılmış olup, geçişe yönelik girişimler büyük ölçüde konsept aşamasındadır.Bu girişimler gönüllüdür, çoğunlukla ticaret birlikleri, uluslararası örgütler veya hükümet dışı örgütler tarafından yönetilir ve iklim finansmanındaki benzer önceki girişimlerin izinden gider. Gerçek iş uygulamalarında ne kadar ilgi gördükleri net değildir. Özellikle bankacılığa odaklanan bu tür iki girişim karakteristik örneklerdir.

veKredi Sendikasyonları ve Ticaret Derneği (LSTA), Loan Markets Association (LMA) ve Asia Pacific Loan Markets Association (APLMA) ile birlikte, sosyal krediler için gönüllü üst düzey ilkeler seti yayınladılar - Sosyal Kredi İlkeleri (SLP'ler) - ve sürdürülebilirlikle bağlantılı krediler için Sürdürülebilirlikle Bağlantılı Kredi İlkeleri (SLLP'ler). Bunlar sırasıyla Uluslararası Sermaye Piyasası Birliği'nin Sosyal Tahvil İlkeleri (SBP'ler) ve Sürdürülebilirlikle Bağlantılı Tahvil İlkeleri (SLBP'ler) üzerine inşa edilmiştir. SBP'ler ve SLBP'ler gibi, SLP'ler ve SLLP'ler de yalnızca sosyal ve sürdürülebilirlikle bağlantılı krediler için üst düzey bir çerçeve sağlar (APLMA, LMA ve LSTA 2023a,b). Bu ilkeler, adil geçiş kredisi için bir çerçeve geliştirmek için bir şablon sağlayabilir, ancak bankalar tarafından ne kadar yaygın olarak kullanıldıkları net değildir.

ve ILO ve London School of Economics and Political Science'ın bir parçası olan Grantham İklim Değişikliği ve Çevre Araştırma Enstitüsü, bankacılık ve yatırım için bir Adil Geçiş Finansmanı Aracı geliştirdi (ILO ve Grantham İklim Değişikliği ve Çevre Araştırma Enstitüsü 2022). Bu araç, bankalara ve varlık yöneticilerine adil geçişini geniş kurumsal stratejilere, iç yönetişime, ürün tasarımına ve müşteri yönetimine nasıl yerleştirecekleri konusunda genel öneriler sunar. En iyi ihtimalle, bankalar için operasyonel bir rehberlik belgesi olmaktan çok bir farkındalık yaratma broşürü olarak görülebilir.

AB'nin Adil Geçiş Çerçevesi ile ilişkilendirilmeyen bu piyasa gelişmeleri, ihtiyaç duyulan ölçekte sermayenin harekete geçirilmesi için yeterli değildir. Taksonomiler, açıklamalar ve raporlama girişimleri ve ayrıca

Geliştirilmiş risk yönetimi uygulamaları adil geçiş için özel sermaye seferberliğini destekleyebilir. Ancak, finansal akışları önemli ölçüde artırmak için dolaylı kamu finansmanı önlemlerine ve diğer destek biçimlerine ihtiyaç vardır. JTM zaten bu amaçla bir dizi teşvik içermektedir.

veInvestEU kapsamında özel bir adil geçiş planı

Programın, çoğunlukla özel yatırımlardan 10 ila 15 milyar avroya kadar harekete geçmesi bekleniyor. Plan, InvestEU Programının dört politika penceresi boyunca bütçe garantisi sağlarken, bir InvestEU Danışma Merkezi danışmanlık desteği talepleri için merkezi bir giriş noktası görevi görür. Uygun projeler, onaylı bir TJTP'ye sahip bölgelerde bulunanlar veya bu bölgelere fayda sağlayan projelerdir, ancak bu bölgelerin geçişinde kilit rol oynarlar. Örneğin, adil geçiş bölgelerinin bağlantısını iyileştiren altyapı projeleri kapsanabilir.

ve AB bütçesinden 1,5 milyar avroluk hibe ile Avrupa Yatırım Bankası'ndan 10 milyar avroluk krediyi birleştiren bir kamu sektörü kredi tesisi, enerji ve ulaşım altyapısı, bölgesel ısıtma ağları ve binaların ve sosyal altyapının yenilenmesi de dahil olmak üzere enerji verimliliği önlemlerine 18,5 milyar avroluk kamu yatırımını harekete geçirmeyi amaçlıyor. Bunlar özel yatırım için katalizör görevi görebilir.

veTek bir platformdan oluşan Adil Geçiş Platformu, erişim noktası ve yardım masası, üye ülkelere ve etkilenen bölgelere adil geçiş konusunda yardımcı olur. Kapsamlı teknik ve danışmanlık desteği sağlar. Yetkililer ve yararlanıcılar, fırsatlar, ilgili düzenleyici güncellemeler ve sektöre özgü girişimler dahil olmak üzere fonlar hakkında bilmeleri gereken her şeyi bulmak için buna erişebilirler. Platform ayrıca, düzenli fiziksel ve sanal toplantılar da dahil olmak üzere, ilgili tüm paydaşlar arasında en iyi uygulamaların değişimini aktif olarak teşvik eder.

Çok taraflı kalkınma bankaları, özellikle Orta ve Doğu Avrupa'da daha aktif bir şekilde kullanılabilir.Adil geçiş destek birçok MDB için önemli bir önceliktir. 2021'de, COP26'nın marjında, MDB'ler beş üst düzey ilkeye dayalı adil geçişe olan bağlılıklarını özetleyen ortak bir bildiri yayınladı(Çok Taraflı Kalkınma Bankaları 2021).İlkeler, MDB'lerin adil bir geçişe yönelik desteğini yönlendirmeye ve çabalarında tutarlılık, güvenilirlik ve şeffaflık sağlamaya yardımcı olmayı amaçlamaktadır. Özellikle sınırlı kaynaklara ve kapasiteye sahip üye devletlerde, MDB'ler teknik destekle birlikte uzun vadeli finansman sağlayabilir ve özel yatırımların riskini azaltmaya yardımcı olabilir. Ayrıca yenilikçi işlemleri destekleyebilir ve yeni pazarlar başlatabilirler. Son olarak, MDB'ler yatırım yapılabilir projelerden oluşan bir boru hattının geliştirilmesine yardımcı olabilir.

> > >

Önemli Noktalar

Adil geçiş için özel sermayenin harekete geçirilmesinde elverişli bir çerçevenin varlığı zorunlu bir koşuldur.Bunun gerçekleşmesi için, adil geçiş kavramının işlevsel hale getirilebilmesi için pragmatik olarak yorumlanması gerekir. Bu, enerji geçişinden en çok etkilenen bölgelerdeki ve endüstrilerdeki işlere odaklanması anlamına gelir. Yine de adil bir geçiş projesini veya finansal ürünü tanımlamak ve etkisini ölçmek zor olabilir. İkincisi, iyileştirme çabası için hedef grubun seçimine ve zaman ufkuna kritik bir şekilde bağlıdır. Piyasa mekanizmaları tek başına adil geçiş değerlendirmelerini finans alanında tam olarak birleştiremez ve rehberlik sağlayan ve teşvikleri uyumlu hale getiren kapsamlı bir politika çerçevesine ihtiyaç vardır. Adil geçiş esasen politik bir projedir. Sadece egemen hükümetler adil bir geçiş politika çerçevesi oluşturma yetkisine ve hesap verebilirliğine sahiptir.

Bu politika notu, birbiriyle ilişkili ve birbirini güçlendiren üç temel sütun etrafında şekillenen adil geçiş politikası çerçevesinin ilk yinelemesini önermektedir.

ve Öncelik hiyerarşisi.Sektörler için öncelik hiyerarşisini belirleyen bir sistem, Düşük karbonlu ekonomiye geçişten kaynaklanan olumsuz etkileri telafi edilecek veya geçişin maliyet ve fırsatlarının daha adil bir şekilde paylaşılmasına doğrudan katkıda bulundukları için desteklenecek bölgeler ve sosyal gruplar.

ve Mali transfer.Bu önceliklere uygun olarak kamu kaynaklarının zaman-tutarlı bir biçimde tahsis edilmesini sağlayacak bir mekanizma.

ve Finansal akış kolaylaştırıcılar.Daha adil bir geçişe katkıda bulunduğu düşünülen faaliyetlere veya projelere özel finans akışlarını kolaylaştırmak için daha iyi açıklama, iyileştirilmiş risk yönetimi ve sermaye seferberliğini teşvik eden bir dizi araç veya politika müdahalesi.

AB, adil bir geçiş politikası çerçevesi oluşturma konusunda diğer büyük yargı bölgelerinden daha ileri düzeydedir, ancak bazı boşluklar hala mevcuttur.Önerilen adil geçiş politikası çerçevesine göre değerlendirildiğinde, AB çerçevesi aşağıdaki özellikleri sunmaktadır:

ve AB, üye devletlere devredilen ve ulusal TJTP'ler etrafında oluşturulan iklim geçişinin sosyal ve ekonomik etkilerinden en olumsuz etkilenen bölgeleri belirlemek için net bir sisteme sahiptir. Bu, ulusal enerji ve iklim planlarına dayalı olarak uyarlanmış eylemlere olanak tanır. Yine de, desteklenebilecek faaliyetlerin geniş kapsamı ve savunmasız bölgeleri ve sektörleri belirlemeye yönelik gevşek kriterler nedeniyle projeleri önceliklendirmede zorluklar devam etmektedir.

ve Adil geçiş projelerini öncelikli olarak hibeler aracılığıyla finanse etmek için açık bir mali transfer mekanizması, JTF vardır. Endüstriyel emisyonlara ve belirli sektörlerdeki istihdama dayalı tahsis kriterleri hedefli desteği garanti eder. Ancak, JTF'nin boyutu geniş kapsamı ve hedefleri göz önüne alındığında yetersiz olabilir ve kapsanmayan birçok bölgeyi ciddi sosyoekonomik bozulma riski altında bırakabilir.

ve AB, sosyal etkiyi dahil etmek için adımlar attı düzenlemelere ilişkin değerlendirmeler. Sosyal bir sınıflandırma oluşturma çabaları zorluklarla karşılaştı ve geçici olarak rafa kaldırıldı, ancak mevcut sürdürülebilirlik Taksonomisi Yönetmeliği ve NFRD ve CSRD, enerji geçişinin sosyal ve insan etkisini sınıflandırmalarda ve gerekli açıklamalarda dolaylı olarak yansıtmaya yönelik bir yol kat ediyor.

ve ECB'nin gözetim rehberliği, bankaların RBC'deki MNE'ler için OECD yönergeleri aracılığıyla adil geçişin bazı yönlerini risk yönetimine dahil etmelerini gerektiriyor olarak görülebilir. Yaklaşan mevzuat, yani Bankacılık Paketi, adil geçiş düşüncelerini finansal karar alma süreçlerine entegre etmede oyunun kurallarını değiştirebilir.

ve AB çerçevesi, özel yatırımcıları bir araya getirebilecek karma finans araçlarını ve proje hazırlığına yardımcı olabilecek bir teknik yardım programını içerir. Ancak, özellikle sınırlı kaynaklara ve kapasiteye sahip üye ülkelerde, MDB'ler özel finansmanı ölçeğe kaldıraçlamak için daha aktif ve tamamlayıcı bir rol oynayabilir.

Değerlendirme, yetkili makamların AB adil geçiş politika çerçevesini gelecekte daha da güçlendirmek için dikkate almaları gereken temel çıkarımları sunmaktadır.Bunlar, bağlayıcı bir bütçe kısıtlaması varsayıldığında, daha geniş çevresel veya sosyal hedeflere değil, adil geçiş için finansmanın seferber edilmesini artırmaya yönelik önlemlere odaklanmaktadır.

ve JTF kapsamının maksimum düzeyde daraltılması **verimlilik.**JTF'nin geniş kapsamı, üye ülkeler ve bölgeler arasında adil geçiş projeleri için oldukça farklı ihtiyaçlar ve fırsatlar göz önüne alındığında kasıtlıdır. Ancak bu, nispeten küçük boyutuyla birleştiğinde, mali kaynakların bir fark yaratmak için çok ince yayılmış olabileceği yönündeki eski bir eleştiriyi haklı çıkarır. Bu nedenle, uygun faaliyetlerin kapsamının sosyal destek ve/veya arazi restorasyonu ile sınırlandırılması düşünülebilir. Bu ayrıca ekonomik canlandırma projelerinin özel sektör tarafından finanse edilmesi gerektiğinin bir işareti olacaktır. Değerlendirme

Ayrıca, risk altındaki bölgelerin daha nesnel bir şekilde tanımlanması ve uygun ekonomik sektörlerin Avrupa Topluluğu'ndaki Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiksel Sınıflandırması'na göre sınıflandırılması da yapılabilir, yaygın olarak NACE olarak anılır. Ancak, bir yandan etkinliğini artırmak için JTF'nin odağını daraltmak ve diğer yandan ulusal hükümetlerin TJTP'lerine dahil edilecek projeleri seçme konusunda takdir yetkisini korumak arasında hassas bir denge kurulması gerektiği unutulmamalıdır.

ve Sosyal etki için veri toplamanın artırılması

değerlendirme.GHG emisyonlarını ölçerek nicelleştirilebilen ekonomik faaliyetlerin iklim etkisinin aksine, sosyal etkilerini ölçmek, ilgi duyulan boyutların birçoğu nitel olduğundan önemli kavramsal ve analitik zorluklarla karşı karşıyadır. Bununla birlikte, en azından belirli sosyal etki yönlerini, özellikle istihdam ve cinsiyeti kapsayan verilerin toplanması ve yayılmasında iyileştirme için yer vardır. Bu, zamanla iklim geçiş girişimlerinin olumsuz sosyal ve ekonomik etkileri ve ilişkili düzeltici eylem ihtiyacı hakkında daha fazla görünürlük ve daha iyi bir anlayış sağlamaya yardımcı olabilir. Ayrıca, ihracatçılar ve varlık yöneticileri tarafından sosyal yıkama riskini en aza indirmeye yardımcı olabilir. Veri ve bilgi altyapısı ulusal hükümetlerin sorumluluğunda olsa da, AB düzeyinde tutarlı standartlar ve yönergeler geliştirilebilir.

ve Gömme Sadece **geçiş** **düşünceler** içinde

sürdürülebilirlik düzenlemeleri.Sosyal bir sınıflandırmanın yokluğunda (bu, adil geçiş finansmanının geliştirilmesi için ne gerekli ne de yeterli bir koşuldur), ortaya çıkan sürdürülebilirlik sınıflandırmaları ve açıklamaları ve raporlama standartları bu açığı kapatabilir. Ancak, adil geçişten çok daha geniş bir amaçları vardır, yani daha iyi bilgilerin yayılması yoluyla, insan hakları, çevresel sürdürülebilirlik veya yaşam kalitesi gibi belirli sosyal faydaları teşvik eden (veya bunlara zarar vermeyen) faaliyetlere finansal kaynakların akışını teşvik etmek. Bu sosyal faydalar adil geçişin hedefi ile uyumlu olsa da, çok daha geniş ve iklim geçiş politikalarından etkilenen gruplara veya bölgelere özel olarak hedeflenmemiştir. Bu nedenle, sürdürülebilirlik standartlarına adil geçiş hususlarını dahil etmeye ve bunları ilgili göstergelere ve ölçütlere (örneğin, yaratılan net iş yüzdeleri, çalışanların geçinme ücreti alması veya iş gücündeki kadınlar) yerleştirmeye dikkat edilebilir.

ve Adil geçişin değerlendirilmesi konusunda rehberlik sağlanması

İlgili riskler. Yetkili makamların, finansal şirketleri iş kararlarının uzun vadeli sosyal etkilerine karşı duyarlı hale getirmede oynayacakları bir rol vardır. Bu, ölçülebilir bir riske dönüşme bile, finansal şirket yöneticilerinin bu nitel yönler konusunda daha fazla farkındalık sahibi olması itibar risklerini en aza indirebilir ve potansiyel olarak daha fazla işletme dayanıklılığına yol açabilir. Düzenleyiciler, iklimle ilgili riskler söz konusu olduğunda benzer bir yaklaşım izlerler. Bu riskleri tahmin etmek için kullanılan senaryo tabanlı modeller, finansal şirketlerin sermaye yeterliliğini ölçmek veya sermaye gereksinimlerini belirlemek için yeterince güvenilir veya doğru olmasa da, yine de iş modellerinde gerekli olabilecek uzun vadeli ayarlamaları öngörmelerine olanak tanıyarak faydalı olabilirler. Bu bağlamda, finansal şirketlerin portföylerinde öncelikli bölgeler ve sektörlerle uyumlu potansiyel adil geçişle ilgili riskleri değerlendirmek için metodolojiler geliştirilmesi düşünülebilir.

ve Finansal firmalar için gözetim beklentilerinin açıklığa

kavuşturulması Yetkili makamlar, finansal şirketleri sadece geçişle ilgili dava ve sorumluluk riskine karşı duyarlı hale getirebilir -ki bu operasyonel riskin bir parçasıdır- ve operasyonel risk sermayesi (ORC) gerekliliklerini hesaplamak için rehberlik sağlayabilir. Ancak, bu görevin hiç de basit olmadığı unutulmamalıdır. Davacıların ödülleri ölçülebilir ekonomik kayıplarla ilgili olduğu diğer dava ve sorumluluk risklerinin aksine, davacıların sosyal adalet normlarının ihlali iddiaları esasen keyfidir. Ve bu iddialar başarılı olursa, mahkeme tarafından zorunlu kılınan herhangi bir tazminat tamamen mahkemenin takdirinde olacaktır. Bu, sadece geçişle ilgili dava ve sorumluluk riskini ve ilişkili ORC gerekliliklerini tahmin etmeyi son derece zorlaştırır, ancak yine de uygun bir değerlendirme metodolojisi geliştirmek için çaba gösterilebilir. Bu ayrıca finansal şirketlerin Bankacılık Paketi'nin bir parçası olan ESG risk yönetimi ve denetimiyle ilgili yaklaşan gerekliliklere hazırlanmasına yardımcı olabilir.

ve Finansal araçların geliştirilmesinin teşvik edilmesi

adil geçiş için. Bu, örneğin, sosyal etkiyle ilgili verilerin tanımlanması ve derlenmesine yardımcı olmayı; sosyal etki değerlendirmesi ve ölçümü, müşteri katılımı vb. alanlarda finans sektöründe beceriler oluşturmak için eğitim sağlamayı; adil geçiş gündemine daha duyarlı bir iş kültürü yerleştirmeye yardımcı olan finansal firmalarda yönetim değişikliklerini teşvik etmeyi; uygunsa, yenilikçi araçlar için düzenleyici deneme alanları oluşturmayı; veya SSSL tahvillerinin tasarımı için en iyi uygulamaları yaymayı içerebilir. Ayrıca, adil geçişle ilgisi olmayan politika girişimleri, özellikle Sermaye Piyasaları Birliği (CMU) Eylem Planı, adil geçiş için finansal araçlar geliştirme perspektifinden değerlendirilebilir. Örneğin, AB şirketleri için Avrupa Tek Erişim Noktası, uzun vadeli yatırım fonları için düzenleyici çerçevede reformlar ve ülke çapındaki yatırımlara yönelik vergi ve diğer engelleri kaldırma girişimleri gibi CMU eylem planının belirli unsurları, adil geçiş finansmanına potansiyel katkılarını en üst düzeye çıkarmak amacıyla yeniden değerlendirilebilir.

ve Çok taraflı kalkınma bankalarının risk azaltmadaki rolünün en üst düzeye çıkarılması

Geçiş projeleri. Bazı adil geçiş projeleri sosyal ve çevresel faydalarının yanı sıra pozitif ekonomik getiri de sağlayabilir, ancak risk-getiri profili özel yatırımcılar için yeterince çekici olmayabilir. Bu gibi durumlarda, MDB'ler mevcut araçları ve mekanizmaları tamamlayarak adil geçiş yatırımlarının riskini azaltmada çok daha büyük bir rol oynayabilir. MDB'ler, adil geçiş için risk-getiri profilini değiştirmek üzere karma finansman yapıları oluşturarak destek sağlayabilir, örneğin adil geçiş finansman araçlarında ve menkul kıymetleştirmelerde ilk zararı gören olmayı kabul ederek. MDB'ler, projelerin geliştirilmesine yardımcı olmak, ulusal ve yerel yönetimlerin kurumsal kapasitesini iyileştirmek ve yerel yatırımcı grubunu genişletmek için yerel para birimi tahvil piyasalarını (belediye tahvil piyasaları dahil) oluşturmak için teknik yardım sağlayabilir. Bu tür bir destek, üye ülkelerin nispeten daha az kaynağa ve kapasiteye sahip olduğu ve finansal piyasaların daha az gelişmiş olduğu Orta ve Doğu Avrupa'da özellikle önemlidir.

Referanslar

Ainger, J. ve S. Arons. 2022. [“AB, İç Çatışmalar Ortasında ESG Kural Kitabının Temel Maddesini Askıya Aldı.”](#) *Bloomberg*, 31 Temmuz 2022.

Amundi Varlık Yönetimi. 2021. [“Yeni Bir Dünyaya Geçiş: Dünya Fosil Yakıtlardan Uzaklaşırken Paris Anlaşması Sabit Gelirli Yatırımcıları Nasıl Etkileyecek?”](#) Amundi.com, 17 Eylül 2021.

APLMA (Asya Pasifik Kredi Piyasası Birliği), Kredi Piyasası Birliği (LMA) ve Kredi Sindikasyonları ve Ticaret Birliği (LSTA). 2023a. [Sosyal Kredi İlkeleri.](#) APLMA, LMA ve LSTA'nın New York'taki Ortak Yayını.

APLMA (Asya Pasifik Kredi Piyasası Birliği), Kredi Piyasası Birliği (LMA) ve Kredi Sindikasyonları ve Ticaret Birliği (LSTA). 2023b. [Sürdürülebilirlikle Bağlantılı Kredi İlkeleri.](#) APLMA, LMA ve LSTA'nın New York'taki Ortak Yayını.

Battiston, S., P. Calice ve I. Monasterolo. Yakında. “Bankaların Portföylerindeki Potansiyel Adil Geçişle İlgili Riskler: Polonya Örneği.” Arkaplan belgesi, Dünya Bankası, Washington, DC.

Beatty, C., S. Fothergill ve T. Gore. 2019. [Kömür Sahalarının Durumu 2019: İngiltere, İskoçya ve Galler'deki Eski Kömür Sahalarındaki Ekonomik ve Sosyal Koşullar.](#) Sheffield, İngiltere: Bölgesel Ekonomik ve Sosyal Araştırma Merkezi, Sheffield Hallam Üniversitesi.

Briggs, C. ve F. Mey. 2020. [Adil Geçiş: Avustralya'daki Kurumsal Sektör ve Finansal Kuruluşlar İçin Etkileri.](#) Sidney: [Küresel İlkeler Sözleşmesi Ağı Avustralya.](#)

Buhovskaya, A. 2017. [“Kapsayıcı Dijitalleşme İçin Adil Bir Geçişe Doğru”](#) *Haberler ve Görüşler*, Kalkınma Çalışmaları Enstitüsü, 9 Mart 2017.

Calhoun, K., P. Chen, M. Einberger, R. Kansal, T. Matsuo ve U. Varadarajan. 2021. [Kömür Geçişinin Finansmanı: Eşitlikçi, Temiz Bir Enerji Geleceğini Hızlandırmak İçin Pragmatik Çözümler.](#) Bazalt, CO: Rocky Mountain Enstitüsü.

Cameron, A., G. Claey, C. Midões ve S. Tagliapietra. 2020. [Adil Geçiş Fonu - AB Bütçesi Fosil Yakıtlardan Sürdürülebilir Enerjiye Gerekli Geçişte Nasıl En İyi Şekilde Yardımcı Olabilir?](#) Lüksemburg: Avrupa Birliği Yayın Ofisi.

Carney, M. 2021. [Net Sıfır için Özel Finans Sisteminin İnşası.”](#) Konferansında sunulan bildiri 26. Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Konferansı (COP26), Glasgow, İskoçya, 31 Ekim-13 Kasım 2021.

Claessens, S., N. Tarashev ve C. Borio. 2022. [Finans ve İklim Değişikliği Riski: Beklentileri Yönetmek.](#) *VoxEU Sütunları*, 7 Haziran 2022.

Clifford Chance, İnsan Hakları ve İş Enstitüsü ve CDC Grubu. 2021. [Adil İşlemler: Adil Geçiş ve Bankacılık Sektörü Üzerine Bir Beyaz Kitap.](#) Clifford Chance, Londra.

Cort, T., S. Park ve D. Nascimento. 2022. “Sosyo-Ekonomik Eşitsizlikten Kaynaklanan İş Riskleri,” [Columbia Hukuk Fakültesi'nin Şirketler ve Sermaye Piyasaları Bloğu](#), 15 Nisan 2022.

Demekas, DG ve P. Calice. Yakında çıkacak. *Adil Geçiş: Finansal Düzenleyiciler İçin Sorunlar.* Arka plan belgesi, Dünya Bankası, Washington, DC.

Drews, Stefan ve Jeroen CJM van den Berg. 2016. [İklim Politikalarına Yönelik Kamu Desteğini Açıklayan Nedir? Ampirik ve Deneysel Çalışmaların İncelenmesi.](#) *İklim Politikası* 16 (7): 855–876.

Duggan, V. Yakında. “Avrupa Birliği'nde Adil Geçiş Finansmanı: Zorluklar ve Fırsatlar.” Arkaplan belgesi, Dünya Bankası, Washington, DC.

EBA (Avrupa Bankacılık Otoritesi). 2021. [EBA Raporu: Kredi İçin ESG Risklerinin Yönetimi ve Denetimi Üzerine Kurumlar ve Yatırım Şirketleri.](#) EBA/REP/2021/18. Paris:EBA.

ECB (Avrupa Merkez Bankası). 2020. [İklim Rehberi-İlgili ve Çevresel Riskler: Risk Yönetimi ve Açıklamaya İlişkin Denetim Beklentileri.](#) Frankfurt: Avrupa Merkez Bankası.

EFAMA (Avrupa Fon ve Varlık Yönetimi Derneği). 2022. [Avrupa'da Varlık Yönetimi: Varlık Yönetimi Sektörüne Genel Bakış.](#) 14. Baskı Gerçekler ve Rakamlar. Brüksel: EFAMA.

EPRS (Avrupa Parlamentosu Araştırma Servisi). 2021. [Adil Geçiş Fonu.](#) Bilgilendirme: 2021–2027 Dönemi AB Mevzuatı Hazırlanıyor MFF, Avrupa Birliği, Brüksel.

Avrupa Komisyonu. 2019a. [Komisyondan Avrupa Parlamentosu'na, Avrupa Konseyi'ne, Konsey'e, Avrupa Ekonomik ve Sosyal Komitesi'ne ve Bölgeler Komitesi'ne İletim—Avrupa Yeşil Mutabakatı](#) ." 11.12.2019 COM (2019) 640 final. Avrupa Birliği, Brüksel.

Avrupa Komisyonu. 2019b. ["Komisyon'dan Avrupa Parlamentosu'na, Avrupa Konseyi'ne, Konsey'e, Avrupa Ekonomik ve Sosyal Komitesi'ne ve Bölgeler Komitesi'ne İletişim - Sürdürülebilir Avrupa Yatırım Planı Avrupa Yeşil Mutabakat Yatırım Planı](#) ." 11.12.2019 COM (2019) 640 final. Avrupa Birliği, Brüksel.

Avrupa Komisyonu. 2021. ["Yunanistan'ın Kurtarma ve Dayanıklılık Planının Analizi."](#) Komisyon Personeli Çalışma Belgesi SWD(2021) 155, Avrupa Komisyonu, Brüksel.

Avrupa Komisyonu. 2022. ["Adil ve Sürdürülebilir Ekonomi: Komisyon, Şirketlerin Küresel Değer Zincirlerinde İnsan Haklarına ve Çevreye Saygı Göstermesi İçin Kurallar Koydu](#) ." Basın Bülteni, İç Pazar, Sanayi, Girişimcilik ve KOBİ'ler Genel Müdürlüğü, 23 Şubat.

AB (Avrupa Birliği). 2021. "24 Haziran 2021 tarihli, Adil Geçiş Fonu'nu kuran Avrupa Parlamentosu ve Konseyinin 2021/1056 sayılı Tüzüğü" [Avrupa Birliği Resmi Gazetesİ](#) 231 (64): 1–20 .

Galgóczi, B. 2019. ["Giriş Özeti: \(a\) Adil Geçişin İki Yüzü: Kömür Hikayesi ve Araba Hikayesi](#) ." İçinde *Adil Bir Geçişe Doğru: Kömürler, Arabalar ve İş Dünyası* Düzenleyen: B. Galgóczi, 7–29. Brüksel: ETUI.

Griffin, M., E. György, K. Jakšič ve F. Siebern-Thomas. 2019. "Daha Yeşil Bir Geleceğe Doğru: İklim Değişikliği Politikalarının İstihdamı ve Sosyal Etkileri." *Avrupa'da İstihdam ve Sosyal Gelişmeler 2019—Herkes İçin Sürdürülebilir Büyüme: Sosyal Avrupa'nın Geleceğine Yönelik Seçimler*, 166–205. Lüksemburg: Avrupa Birliği Yayın Ofisi.

Hancock, A. 2022. ["AB, Bankaları ve Fonları Sürdürülebilirlik Kurallarından Çıkarmayı Hedefliyor](#) ." *Mali Zamanlar*, 1 Aralık 2022.

IFRS Vakfı. 2021. ["IFRS Vakfı, Uluslararası Sürdürülebilirlik Standartları Kurulunu, CDSB ve VRF ile Konsolidasyonu ve Prototip Açıklama Gereksinimlerinin Yayımlanmasını Duyurdu](#) ." Basın Bülteni, 3 Kasım 2021.

ILO (Uluslararası Çalışma Örgütü). 2015. ["Herkes İçin Çevresel Olarak Sürdürülebilir Ekonomilere ve Toplumlara Doğru Adil Bir Geçiş İçin Kılavuzlar](#) ." Uluslararası Çalışma Örgütü, Cenevre.

ILO (Uluslararası Çalışma Örgütü) ve Grantham İklim Değişikliği ve Çevre Araştırma Enstitüsü. 2022. [Bankacılık ve Yatırım İçin Adil Geçiş Finansmanı Aracı Etkinlikler](#) . Cenevre: Uluslararası Çalışma Örgütü.

Kirakosian, M. 2021. ["Amundi İklim İçin Adil Geçiş Fonu'nu Başlattı"](#) *CityWire Seçici*, 8 Nisan 2021.

Leguilloux, C. 2022. [Ostrum AM Lance Ostrum Küresel Sürdürülebilir Tahviller](#) " *Boursier.com Haberleri*, 26 Eylül 2022.

Lowitt, S. 2021. ["Finans ve Adil Geçiş."](#) Cumhurbaşkanlığı İklim Komisyonu, Ticaret ve Sanayi Politikası Stratejileri Çalışma Belgesi, Pretoria, Güney Afrika.

Marsh, Alastair. 2020. ["Sosyal Yıkama, ESG Yatırımcıları İçin Giderek Artan Bir Baş Ağrısı Haline Geliyor"](#) *Bloomberg* , 9 Nisan 2020.

McCauley, D. ve R. Heffron. 2018. ["Adil Geçiş: İklim, Enerji ve Çevresel Adaleti Entegre Etmek](#) ." *Enerji Politikası* 119: 1–7.

Michetti, C., N. Chouhan, C. Harrison ve M. MacGeoch. 2023. [Sürdürülebilir Borç Küresel Piyasa Durumu 2022](#) . Londra: İklim Tahvilleri Girişimi.

Monnin, P. ve N. Robins. 2022. "Adil Geçiş Desteklemek: Merkez Bankaları ve Finansal Denetçiler İçin Bir Yol Haritası" [Politika Bilgilendirme Belgesi 10](#) , Sürdürülebilir Finans Merkezi ve Grantham İklim Değişikliği ve Çevre Araştırma Enstitüsü, Londra.

Morris, S., K. Bryan ve O. Walker. 2022. "Ahlaksız ve sorumsuz": ABD bankaları, yasal riskler nedeniyle Mark Carney'nin yeşil ittifakından ayrılmakla tehdit ediyor," *Finansal Zamanlar* , 21 Eylül 2022.

Çok Taraflı Kalkınma Bankaları. 2021. "[MDB Adil Geçiş Yüksek Düzeyli İlkeler](#) ." 31 Ekim-13 Kasım 2021 tarihleri arasında İskoçya, Glasgow'da düzenlenen 26. BM İklim Değişikliği Taraflar Konferansı'nda (COP26) sunulan bildirisi.

NGFS (Finansal Sistemi Yeşillendirme Ağı). 2021. "[Sürdürülebilir Finans Piyasası Dinamikleri: Genel Bakış](#)." "NGFS Teknik Belgesi, NGFS Sekreterliği/Banque de France, Paris.

OECD (Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü). 2023. [OECD Çokuluslu İşletmeler İçin Sorumlu İş Davranışı Rehberi](#). Paris: OECD Yayınları.

OECD (Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü). 2021. "[Yunanistan'ın Linyit Bağımlı Bölgelerinde Adil Bir Geçiş Doğru](#)." Uluslararası İklim Eylem Programı, Paris.

Cumhurbaşkanlığı İklim Komisyonu. 2022. [Güney Afrika'da Adil Bir Geçiş İçin Bir Çerçeve](#) . Pretoria: Güney Afrika Hükümeti.

PSF (Sürdürülebilir Finans Platformu). 2022. [Sosyal Taksonomi Üzerine Son Rapor](#). Brüksel: Avrupa Komisyonu.

Robins, N. 2020. "[Adil Bir Geçişin Finansmanı: Yapısal Değişimin Çevresel ve Sosyal Boyutları Nasıl Bağlanır?](#) ." İçinde *Finansal Sistemi Sürdürülebilir Hale Getirmek*, P. Fisher tarafından düzenlenmiştir, 237-257. Cambridge: Cambridge University Press.

Stanley, MC, JE Strongman, RB Perks, HBT Nguyen, W. Cunningham, AD Schmillen ve MS McCormick. 2018. [Kömür Madeni Kapanışlarının Yönetimi: Herkes İçin Adil Bir Geçiş Sağlamak](#). Washington, DC: Dünya Bankası.

Stocker, Marlene. 2021. "[Adil Yapay Zeka Geçiş: Fırsatlar ve Tehditler Nereelerde?](#) " EURACTIV Sanal Konferansı, 2 Mart 2021. Eğitim videosu, 4:03.

Güney Afrika Cumhurbaşkanlığı. 2022. [Güney Afrika'nın 2023-27 Başlangıç Dönemi için Adil Enerji Geçiş Yatırım Planı \(JET-IP\)](#). Pretoria: Güney Afrika Hükümeti.

TUAC (Sendika Danışma Komitesi). 2019. "[Giden Dijital mi? Kapsayıcı Olun!](#) " *Haberler*, Basın Bülteni, 3 Nisan 2019.

Birleşmiş Milletler. 2011. [İş ve İnsan Haklarına İlişkin Rehber İlkeler: Birleşmiş Milletler "Koruma, Saygı ve Çözüm" Çerçevesinin Uygulanması](#). New York ve Cenevre: Birleşmiş Milletler.

Ağaç, D. 2016. [Tartışma Belgesi: Neden ve Nasıl Olabilir? Yatırımcılar Ekonomik Eşitsizliğe Yanıt Veriyor.](#) " Sorumlu Yatırım İlkeleri ve Sorumlu Yatırım Girişimi, Harvard Kennedy Okulu, Cambridge, Mass.

